

Het voorbestaan en de ontleding van Christus

Door: A.E. Knoch

Bijbelverzen komen uit de NBG-vertaling, tenzij anders aangegeven.

Voorwoord

Gods geïnspireerde Woord is prachtig in balans. Zijn openbaring is wonderlijk aangepast aan de behoeften van Zijn schepselen. In eerste instantie duister, houdt het zich alleen bezig met het heden, maar geleidelijk aan wordt het lichter, als we het aankunnen, en het onthult het verleden en de toekomst. Christus is een vage schaduw in de Hebreeuwse Geschriften. Zelfs bij Zijn komst wordt er weinig onthuld van Zijn hogere en stralender heerlijkheden (glorie), met uitzondering van die discipel die Zijn boezemvriend was (Johannes 13:23). Door Paulus leren we het meeste over het geheim van Christus. Hij onthult Zijn toekomstige, hemelse verhoging en Zijn vroegere glorie als het kanaal van schepping.

Wanneer Hij volkomen geopenbaard is aan onze bewonderende ogen, twijfelen we niet langer aan Zijn *voorbestaan*, maar we eren en aanbidden Hem als Gods Scheppende Eersteling in Wie en door Wie alle anderen geschapen zijn. Hij was de afstraling van Gods heerlijkheid en het Beeld van Zijn wezen, met Zijn zetel aan de rechterhand van de goddelijke Majesteit. Hij werd aanbeden door Zijn boodschappers. Voor de Vader was Hij de geliefde Zoon, Zijn Vertrouweling. Maar Zijn grootste claim op onze genegenheid is de Zichzelf wegcijferende gezindheid, die Hem leidde, inherent in de gestalte van God, in het terzijde leggen van Zijn superioriteit voor de gestalte van een slaaf, en in het Zichzelf vernederen en de gang naar het vervloekte kruis.

Moge deze hoogste uiting van liefde ons ervan weerhouden ooit Zijn inherente waardigheden te ontkennen, en ons ertoe aanzetten om Zijn voorbeeld te volgen en om Zijn naam en faam te bejubelen voor elk schepsel in het universum!

CHRISTUS' VROEGERE GLORIE

Gods Scheppende Eersteling

In de Kolossenzenbrief onthult Paulus de toekomstige heerlijkheden (glorie) van Christus als de Verzoener van het universum (Kolossenzen 1:20). Dat spreekt van tijden die nog moeten komen. Om dit te compenseren is aan de leden van Zijn *Lichaam* de prachtige positie toevertrouwd die Hij in het verleden vervulde als de Zoon van Gods liefde. Hij domineert niet alleen alle ruimte, maar bewoont ook alle tijd. ***"Hij is het beeld van de onzichtbare God, de eerstgeborene der ganse schepping, want in Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, de zichtbare en de onzichtbare, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen; en HIJ IS VÓÓR ALLES en alle dingen hebben hun bestaan in Hem"*** (Kolossenzen 1:15-17).

Hij is vóór alles. We zouden makkelijk kunnen afleiden uit het feit dat Hij de *Eerstgeborene* van elk schepsel is, dat Hij vóór hen werd geboren. Maar dat zou een foute redenering zijn. De titel *Eerstgeborene* is een stijfbeeld, die gebruikt wordt om de plaats en het aandeel aan te geven van de eerste zoon die in een gezin geboren wordt, maar hij wordt vrij gebruikt om prioriteit aan te duiden, ook als die niet komt door letterlijke geboorte. Hij kan ook verkregen worden door adoptie. Hij kan overgaan op iemand die later geboren wordt, zoals bij Josef in plaats van Ruben. Voorbestaan wordt niet *bewezen* door de plaats die Christus nu inneemt, en het is ook niet nodig om dit te bewijzen. Dat het zeer waarschijnlijk is, zal iedereen toegeven. Dat het *zeker* is weten we, want Hij is *vóór* alles.

Alles werd geschapen in Hem. Zoals in Adam de hele mensheid werd geschapen, zo werd Adam zelf en de rest van de schepping geschapen in Christus. Het is onmogelijk voor te stellen dat de schepping er was vóór Hem, in Wie zij geschapen was. Hoe zouden Adam en het menselijk ras, tot aan Zijn geboorte, hebben kunnen zijn in het Kind van Bethlehem? En nog veel ongelooflijker dat de rest van de schepping, die al bestond voordat Adam geschapen werd, in een Man zou zijn Die pas vierduizend jaar na Adam op het toneel verscheen! Iedereen die werkelijk Gods Woord gelooft, moet zich voor Hem in aanbidding neerbuigen, niet slechts als de eenvoudige Zoon van Maria, maar als het Kanaal van de schepping, de hoogste van al Gods schepselen.

Christus is Gods Scheppende Eersteling. Volgens het Grieks is Hij de Eersteling, het Begin of het Hoofd van heel Gods schepping (Openbaring 3:14). De grondbetekenis van ARCHÉ is *oorsprong*. In de eerste dagen van de mensheid lag al het bestuur binnen de familie, en de vader, die er de *oorsprong* van was, was het hoofd. Zo werd de stam van het woord toegepast op de hoogste van een categorie, zoals het Engelse *archangel* (aartsengel), evenals het *archetype* (oervorm), het patroon of origineel. Maar het patroon komt vóór het product, het origineel vóór de kopieën. Dit strookt perfect met het feit dat de hele schepping *in* Hem was. Adam was het origineel van de hele mensheid en allen hebben hun *oorsprong* in hem. Dus Christus is het Origineel (Eersteling) van de schepping.

De vroegere en toekomstige heerlijkheden (glorie) van Christus zijn complementair, zij vullen elkaar aan. Het Beeld van God staat voor alles dat vervulling in Hem vindt als het complement (aanvullende deel) van de Godheid. Zijn superioriteit is zowel op het verleden als op de toekomst gebaseerd. Als Gods Beeld is Hij de Eerstgeborene van de hele schepping, en het universum, zowel in de hemel als op aarde, werd in Hem geschapen. Als Gods complement is Hij de Eerstgeborene uit de doden, en het universum, zowel in de hemel als op aarde, zal door Hem worden verzoend. Een laatkomer op het toneel is niet gekwalificeerd of in staat tot het realiseren van de veel moeilijker taak van verzoening als hij niet de hand had in de schepping. Het ene ontkennen is het andere verwerpen. Laten we Zijn en onze God danken dat de toekomst rust in de machtige hand van Hem door Wie God in het verleden alles zo prachtig heeft teweeggebracht.

Eén van de wonderen van de Griekse taal is het onbepaalde werkwoord. God heeft de wereld niet *liefgehad*, maar *heeft* haar lief. Het is een feit, niet alleen maar een daad. Hetzelfde geldt voor de prioriteit van Christus. Zijn glorie is permanent. Hij *was* echt vóór alles. Maar, veel meer nog, Hij *is* vóór alles. Dit is voor onze taal bijna teveel om te dragen, want wij zijn niet gewend aan zulke verheven gedachten of sierlijke uitdrukkingen. Wanneer wij oud zijn kijken we terug op macht en eer die we niet langer bezitten, want we zijn vergankelijke wezens. Zelfs een president of premier moet terugtreden of gehoor geven aan de roep des doods. Zij kijken terug op de tijd toen ze verheven *waren*. Ja, zelfs Christus ontledigde Zichzelf voor een periode om ons te redden. Maar Hij was niet onderhevig aan vergankelijkheid, zoals wij. Hij *is* Degene Die vóór alles was, en deze heerlijkheid is Zijn permanente bezit. Laten we Hem dat niet ontnemen!

Het Beeld van de onzichtbare God

Het is als *Beeld* van de onzichtbare God dat Hij de Eerstgeborene van de hele schepping is (Kolossenzen 1:15). Een beeld van de Onzichtbare moet zelf zichtbaar zijn en, dientengevolge, *een deel van de schepping*. Hij is ook de **"Eerstgeborene uit de doden"** (Kolossenzen 1:18). Dit levert ons geen enkel probleem op. Hij is niet vóór en staat niet apart van de doden. Hij was Zelf dood en Hij is de eerste die levend gemaakt werd (1Korinthiërs 15:23). Omdat de twee uitdrukkingen **"Eerstgeborene der ganse schepping"** en **"Eerstgeborene uit de doden"** in hetzelfde Schriftgedeelte voorkomen en van dezelfde grammaticale opbouw zijn, moeten ze ook volgens dezelfde lijnen geïnterpreteerd worden. God is niet slechts onzichtbaar, **"God is geest"** (Johannes 4:24) en is daarom ook onwaarneembaar en immaterieel (ontastbaar). De Zoon van God is de zichtbare, tastbare belichaming van de Godheid. Alleen in Hem kunnen we God zien. Alle andere afbeeldingen zijn vervloekt omdat ze vals zijn en God onteren (Deuteronomium 5:8).

De hele schepping was in de Zoon van Gods liefde, zoals de boom en zijn vruchten aanwezig zijn in het zaad. In Hem heeft God al het andere geschapen, want het hele universum werd in Hem geschapen. De twee voornaamste hoogtepunten in de geschiedenis van het universum zijn de schepping en de opstanding van de Zoon van God.

Absoluut gesproken is er **"geen God dan Eén"** (1Korinthiërs 8:4). **"... voor ons nochtans is er maar één God, DE VADER, UIT WIE ALLE DINGEN ZIJN ... en één Here, Jezus Christus, DOOR Wie alle dingen zijn..."** (1Korinthiërs 8:6). We hebben hier een prachtig exacte en bondige omschrijving van de relatie waarin wij staan tot God en tot de Heer, die, op zijn beurt, veel licht werpt op Hun onderlinge relatie. Kortom, God is de *Bron* en het *Doel* van alles; Christus is het *Kanaal* van alles. Zo wordt het altijd omschreven. Er wordt nooit beweerd dat wij uit Christus komen, maar uit God. Christus verklaart dat Hijzelf uit God kwam (Johannes 8:42). *Alles* is uit God (Romeinen 11:36).

Maar God houdt Zich altijd met ons bezig *door* Zijn Gezalfde. De schepping begon *in* de Zoon van God en werd *door* Hem uitgevoerd. Hij heeft dezelfde plaats in de verlossing. Er is geen strijdpunt, want, terwijl de Zoon, als het Beeld van de Vader, het recht heeft om God genoemd te worden en om dezelfde eer te ontvangen als de Vader, benadrukt Hijzelf toch dat Zijn Vader groter is dan alles (Johannes 10:29) en dat Hij **"de enige waarachtige God"** is (Johannes 17:3). Metaforisch, omdat niemand ooit God gezien heeft, en omdat Christus Hem heeft doen kennen (Johannes 1:18), zou de eniggeboren Zoon **"Die aan de boezem des Vaders is"** de waarachtige God *genoemd* mogen worden en het eeuwige leven (1Johannes 5:20). Hoewel het waar is dat de Ene Die de Uitdrukking, Beeld, Ontvouwer, Afstraling en Afdruk van God is, uit de Vader is, is Hij aan de andere kant de enige weg *tot* de Vader, het enige medium door Wie wij God kunnen leren kennen. Dus, terwijl alles zijn oorsprong heeft in *God*, de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, verloopt alles via de Zoon. Alleen door dichtbij de taal van de Schrift te blijven, kunnen we hopelijk een duidelijk inzicht krijgen in de relatie van de Vader tot de Zoon en van de Zoon tot de Vader.

De aionen* gemaakt in Christus

* Het Griekse woord AION betekent *een lang tijdperk met een begin en een einde*, waarin een bepaald wereldsysteem (of wereldorde) van toepassing is en werkt. De Bijbelvertalers vertalen het ten onrechte met *eeuwig(heid)* of *wereld*, maar soms ook met *eeuw*, wat een betere vertaling is. Het "eeuwige leven" in de Bijbel is dus het aionische leven, d.w.z. het leven tijdens de komende *aionen/eeuwen* waarin Christus als Koning op aarde zal regeren.

God beschikt over zowel tijd als ruimte. Hij schiep niet alleen het materiële universum, maar plande zijn hele geschiedenis van het begin tot de voleinding. Zoals bij de schepping, werkt Hij door middel van een Tussenpersoon (Bemiddelaar), want het *plan der aionen/eeuwen* werd gemaakt in Christus Jezus, onze Heer (Efeziërs 3:11 - de NBG vertaalt hier onjuist met **"eeuwige voornemen"**).

Toen Christus werd geboren in Bethlehem waren sommige aionen al verlopen. Het plan was al lang in werking. Ontelbare details waren uitgewerkt en het patroon was grotendeels vastgesteld, voor zover het de aarde betreft. Zijn geboorte was in feite een van de grootste factoren die het plan naar zijn vervulling zouden brengen.

De titels van onze Heer en hun volgorde zijn altijd van grote betekenis. *Jezus Christus* is van toepassing op Zijn vernedering. *Christus Jezus* wordt gebruikt in relatie tot Zijn verhoging. We erkennen de *huidige* macht van onze Heer, of dit nu als Profeet, Priester of Koning is, als de Gezalfde, in het Grieks: de Christus. Het plan der aionen werd in Christus Jezus gemaakt voordat Hij Zichzelf vernederde. Het werd niet gemaakt in de eenvoudige handwerksman uit Nazareth, Jezus, Die de Christus is, maar Die niet Zijn juiste plaats innam toen Hij onder ons was, opdat Hij zou afdalen naar de diepste diepten van de dood en schaamte omwille van onze redding.

Het *Lichaam van Christus* werd gekozen in Christus vóór de ontwrichting

Een onderdeel van Gods plan was Zijn keuze van de gelovigen die het *Lichaam van Christus* vormen in Christus, vóór de ontwrichting van de wereld (Grieks: KATABOLĒ = nederwerping, Efeziërs 1:4 - de NBG vertaalt met "**grondlegging**"). Hij was toen heilig en volmaakt, Gods geliefde Zoon, Die onze Redder zou zijn en tot Wiens hemelse heerlijkheden het *Lichaam van Christus* werd uitgekozen om daarin te delen. Dat bepaalde moment was lang voor Zijn afdaling naar de aarde, en wijst naar de prachtige basis van al hun zegening, die de zaak van al hun narigheid dagtekent. De hele schepping begon *in* Hem en nu is hun verzoening en heerlijkheid ook in Hem neergelegd. Wat een wonderbare genade om te ontdekken dat deze groep gelovigen al in Hem was voordat zonde het universum verwoestte! Wat een prachtig bewijs van hun toekomstige redding en heerlijkheid!

De afdaling van Christus

De afdaling van Christus wordt door Paulus aangehaald wanneer hij spreekt over Zijn hemelvaart. **"Wat betekent dit: Hij is opgevaren, anders dan dat Hij ook NEDERGEDAALD is naar de lagere, aardse gewesten? Hij, die nedergedaald is, Hij is het ook, die is opgevaren ver boven alle hemelen, om alles tot volheid te brengen"** (Efeziërs 4:9,10). Voor hen die een hemelse bestemming hebben is de afdaling van Christus van vitaal belang. Hij is geen aardbewoner Die erop uit is om Zich een plaats toe te eigenen boven de hemelingen, waarvoor Hij niet geschikt is door geboorte of stand. Hij *daalde af* naar de aarde en steeg op naar Zijn thuisbasis toen Hij uit het zicht verdween vanaf de Olijfberg.

"De eerste mens is uit de aarde, aards [ziels]; de tweede Mens is de Heere uit den Hemel" (1Korinthiërs 15:47, oude Statenvertaling). Hoe dwaas is het om te redeneren aan de hand van de verslagen over de geboorte van onze Heer, dat Hij uit de aarde was! God was Zijn Vader! Hij was uit de hemel! En Hij was niet slechts een boodschapper van boven, een van de ontelbare arbeiders die Gods bevelen uitvoeren, of misschien een verdwaalde zwerver, verdrongen uit de hemelse gebieden. Hij was de *Heer* uit de hemel! We kunnen lang en vertederd kijken naar het Kind in Bethlehem, of naar de Jongeling uit Nazareth, of zelfs naar de Man in Kapernaüm en geen enkel spoor vinden van Zijn hemelse rang. Slechts af en toe breekt er, tijdens Zijn aardse bediening, een glans van hemelse heerlijkheid door, zoals wanneer Hij voor de ogen van Zijn discipelen naar de hemel opstijgt. Hij kon deze dingen niet eerder aan hen onthullen, omdat ze zich bezig hielden met Zijn aardse eer en glorie, ze zouden het niet begrepen hebben.

Rijk was Hij, voordat Hij Zichzelf vernederde (2Korinthiërs 8:9). Voor *ons* werd Hij arm. Wanneer was Hij rijk? Niet in Bethlehem, want Zijn ouders legden Hem in een voerbak. Niet in Nazareth, want Hij werkte als handwerksman. Niet tijdens Zijn bediening, want Hij had geen plaats om Zijn hoofd neer te leggen. Niet aan het kruis, want zij beroofden Hem zelfs van Zijn kleren. Op aarde was Hij arm. Daarvóór was Hij rijk. Hij verliet Zijn hemelse rijkdom en stand om op aarde armoede te verduren. Als Hij toen niet bestond, hoe zou dit dan kunnen?

De Oprichter van de aarde

Het evangelie van de Onbesnijdenis onthult een hemelse bestemming. Daarom is er speciale aandacht voor de hemelse kant van Christus' heerlijkheden (glorie) en Zijn voorbestaan. Maar in de geschriften van de Besnijdenis zijn er gedeelten die net zo nadrukkelijk zijn, hoewel deze misschien met de aarde te maken hebben. In Hebreëën 1:10, waar het over de Zoon gaat, lezen we: **"Gij, Here, hebt in den beginne de aarde gegrondvest, en de hemelen zijn het werk uwer handen..."** Hier is het geen kwestie van *Zijn bestaan*, maar van *het bestaan van al het andere* door Hem! Wie zou kunnen volhouden dat Hij zowel de hemelen als de aarde heeft voortgebracht voordat Hijzelf bestond?

De Zoon maakt de aionen (eeuwen)

Zelfs in de Besnijdenisgeschriften wordt de Zoon erkend als de Ene door Wie God de aionen maakte (Hebreëën 1:2). Hebreëën staat op een veel hoger niveau dan de voorgaande brieven aan de Besnijdenis en houdt zich bezig met een *nieuw* verbond met *betere* beloften. Daarom wordt onze Heer voorgesteld als de Zoon, aan Wie alles is toebedeeld, de Afstraling van Gods heerlijkheid en de Afdruk van Zijn wezen (Hebreëën 1:2,3). De aionen liepen hun koers lang voordat onze Heer van de hemel afdaalde om voor ons te sterven. Er bestaat geen twijfel over Zijn bestaan bij hun begin, zoals er ook geen twijfel is over Zijn aanwezigheid bij het begin van de schepping.

Zijn voortvarendheden (vitaliteit, daadkracht) vanaf de aionen

Niet alleen Christus' geboorte in Bethlehem was voorzien door de profeet Micha (5:2), maar Zijn verschijningen vóór dat moment worden duidelijk aangevoerd. Hetzelfde woord wordt gebruikt voor Zijn geboorte als voor Zijn *eerdere voortvarendheden*. Als Zijn komst in Bethlehem slechts een voorzegging was, dan ook Zijn eerdere voortvarendheden. Maar als de laatste gebeurtenis echt plaatsvond, dan moet dit ook het geval zijn met de eerdere. Het waren geen *voorzeggingen*, maar *voor(t)vaarendheden*. De stam TZA komt meer dan 1100 keer voor en wordt weergegeven door meer dan vijftig woorden in de "*Authorized Version*", maar nooit door iets wat ook maar enigszins in de buurt komt van *zeggen* of *voorzegging*. Hij verscheen meer dan eens, zoals aan Adam en aan Abraham en aan Mozes. De profeet spreekt hier allemaal over. Vandaar dat het meervoud is in het Hebreeuws - voortvarendheden.

Johannes' getuigenis over Christus' voorbestaan

Voordat Hij naar de aarde afdaalde, werd er meestal naar onze Heer verwezen als de *Zoon*. Vandaar dat we zien dat Johannes' verslag, in tegenstelling tot die van Mattheüs, Marcus en Lucas, spreekt van Zijn voorbestaan. Wanneer ik verwijs naar Zijn eerdere heerlijkheden, wil ik niet het idee geven dat Hij werd beperkt tot die welke daarna Hem toebehoren als de Christus, de Messias van Israël,

maar dat deze heerlijkheden van nature van Hem waren vóór Zijn bediening aan de mensheid als een Mens. Zijn afdaling tot in menselijke gestalte was vernederend en Hij maakte Zich gelijkvormig aan deze lagere status door Zichzelf te bekleden met lagere waardigheden. In Mattheüs wordt Hij getoond als de Koning van Israël, in Marcus als de Dienstknecht van Yahweh en in Lucas als de Zoon des Mensen. Dit alles is beperkt tot de aionen (eeuwen) en de aarde, omdat Zijn eerdere en hogere waardigheden nauwelijks in zicht zijn.

Maar in Johannes is Hij de Zoon van *God*. Vandaar dat er zo nu en dan stralen van Zijn ongerepte bevoegdheden door de wolken schijnen en we een glimp van Zijn glorie krijgen, voordat Hij Zich verwaardigde om een Mens te worden. Allen die zich beperken tot de synoptische verslagen van Zijn loopbaan zouden vergeven kunnen worden als zij niet onder de indruk zijn van Zijn vroegere machtspositie, omdat zij zich er niet mee bezighouden. Maar niemand die Johannes leest kan niet onder de indruk komen van de veelvuldige toespelingen op Zijn voorbestaan en de rijke heerlijkheden die van Hem waren, in contrast met de miserabele plaats die Hij onder de mensen innam.

“...de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was”

In het zeventiende hoofdstuk van het Johannesevangelie worden we meegenomen naar het heilige der heiligen. De Zoon spreekt tot Zijn Vader en wij mogen luisteren naar de diepe intimiteit van Hun liefde. De Zoon heeft de Vader verheerlijkt op aarde en het werk volbracht dat Hem was gegeven. Nu vraagt Hij of Hij *de heerlijkheid* mag krijgen *die Hij bij de Vader had, voordat de wereld bestond* (Johannes 17:5). Dat is op zich een klein verzoek, want Hij had Zijn heerlijkheid afgelegd om Zijn aardse missie te vervullen. We kunnen er zeker van zijn dat aan Zijn verzoek voldaan zal worden en nog veel meer, want Hij heeft hieraan toegevoegd alle waarde van Zijn bemiddelende vernedering en lijden en een vreselijke dood.

Er is een beklagenswaardige poging gedaan om dit vers te vernielen door het woordje *bij* uit te leggen als het equivalent van *bepaald door*, of *vervaardigd door* de Vader. Maar het *bij* is letterlijk *naast* en kan niet de betekenis hebben van *bepaald door*, of *vervaardigd door*. Het Griekse woord *PARA*, *naast*, komt tien keer voor in Johannes, gebruikt met de derde naamval.

Dit zijn ze: **“en zij bleven die dag BIJ Hem”** (1:40); **“Toen dan de Samaritanen tot Hem kwamen, verzochten zij Hem BIJ hen te blijven”** (4:40); **“Ik spreek uit wat Ik gezien heb BIJ de Vader en dan doet ú wat ge gehoord hebt BIJ úw vader!”** (8:38, Naardense Bijbel, de NBG vertaalt met **“VAN úw vader”**); **“de Geest der waarheid ... Hij blijft BIJ u”** (14:17); **“en Wij zullen tot hem komen en BIJ hem wonen”** (14:23); **“terwijl Ik nog BIJ u verblijf”** (14:25); **“verheerlijk Gij Mij, Vader, BIJ Uzelf met de heerlijkheid, die Ik BIJ U had, eer de wereld was”** (17:5); **“En BIJ het kruis van Jezus stonden...”** (19:25).

De betekenis van *naast* is overduidelijk in al deze verzen en zou in de vertaling gebruikt zijn als het Nederlandse idioom dit toegestaan had. Christus had een heerlijkheid (glorie), voordat de wereld bestond, *naast* of *aan de zijde* van de Vader.

“Eer Abraham was, ben Ik”

Sommige Joden die in onze Heer geloofden, ontkenden Zijn voorbestaan (Johannes 8:31-59). Hij zei tot hen: **“Als gij in mijn woord blijft, zijt gij waarlijk discipelen van Mij en gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken”** (Johannes 8:31,32). Maar ze verwierpen het onmiddellijk en waren trots op hun vleselijke relatie met Abraham. Door hun daden lieten ze zien dat de duivel hun vader was (8:40) in plaats van Abraham, die God *geloofde* en met Hem wandelde.

Wat vooral hun woede aanwakkerde was Zijn verklaring over Abraham, alsof Hij de aartsvader Zelf had gezien. **"De Joden dan zeiden tot Hem: Gij zijt nog geen vijftig jaar en hebt Gij Abraham gezien? Jezus zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Eer Abraham was, ben Ik"** (8:57,58). Hier wordt de kwestie van Christus' voorbestaan gepresenteerd, zo duidelijk als maar zijn kan. De afvallige Joden hielden vol dat Hij niet bestond in de tijd van Abraham. Zij waren er zeker van dat Zijn bestaan niet langer dan vijftig jaar kon zijn. Hij verzekerde hen echter, heel rustig, dat Zijn bestaan teruggaat tot vóór Abraham, op zijn minst meer dan tweeduizend jaar. En, in plaats van Zijn bestaan te beperken tot die tijd, en te zeggen "was Ik", opent Hij de deur naar onbekende vergezichten in het verleden, door te zeggen "ben Ik".

Geloofden ze Hem? Namen ze Hem aan? Zijn daden bewezen dat Hij een echte zoon van Abraham was. Hij bewaarde Gods woord, zoals Abraham deed. Maar Hij ontmaskerde ook hun schijnheiligheid en ongeloof. In plaats van aan Zijn voeten te vallen en Abrahams Heer te aanbidden, rapen ze stenen op om naar Hem te werpen. Laten wij niet zoals deze Joden zijn! Onze schuld zou vele malen groter zijn dan die van hen, want wij hebben licht ontvangen dat zij nooit gekregen hebben. Wij zouden geen letterlijke stenen oprapen om Hem te doden, maar we zouden iets veel ergers doen als we Zijn oorspronkelijke waardigheden ontkennen.

Wat was vóór Abraham? Er wordt gesuggereerd dat onze Heer *gekozen* werd voor Abrahams dag. Zeker. Maar het woord *ben* of *zijn* is zeer zeker niet hetzelfde als *kiezen*. We kunnen in een vertaling nooit *kiezen* zetten in de plaats van *zijn*. Dat zou nooit gedaan mogen worden, tenzij ons doel is om het Woord van God te corrumperen. Laat ieder het uitproberen en overtuigd zijn. Zei Johannes de Doper "Ik kies de Christus niet" (Johannes 1:20)? Zei onze Heer "Ik kies het brood des levens" (Johannes 6:35)? Koos Hij het licht der wereld (8:12), de deur der schapen (10:7), de goede herder (10:11), de opstanding (11:25), de ware wijnstok (15:1)? Natuurlijk niet. Hij *is* dit allemaal en wee degene die probeert Hem dit af te nemen, of ontkent dat voordat Abraham er was, Hij *is*! Wij zouden zeggen Hij *was*. Maar dit wordt uitgedrukt door *eer* (voordat). En de betekenis is niet dat Hij er was en nu niet meer, maar dat Hij doorgaat er te zijn.

"Het brood dat uit de hemel nedergedaald is"

Het manna in de woestijn was een type van Christus. Zoals het van de hemel naar beneden kwam, zo kwam Hij uit de hemel. Hij is het Brood dat uit de hemel neergedaald is (Johannes 6:58). Maar zelfs de discipelen vonden dit moeilijk en spraken er onder elkaar over. Heeft Hij het aan hen uitgelegd, door te zeggen dat Hij niet bedoelde dat Hij echt van boven naar beneden was gekomen? Dat zou hen ervan weerhouden hebben om Hem te verlaten en we mogen er zeker van zijn dat Zijn hart naar hen hunkerde en deed wat Hij kon om hen bij Zich te houden. Maar Hij herhaalde de gedachte in duidelijker taal en zij verlieten Hem.

"waar Hij tevoren was"

"Wat dan, indien gij de Zoon des mensen daarheen ZAAGT OPVAREN, waar Hij TEVOREN was?" (Johannes 6:62). Wanneer steeg Hij op naar de hemel? Na Zijn opstanding zei onze Heer tot Maria: **"want Ik ben nog NIET OPGEVAREN naar de Vader; maar ga naar mijn broeders en zeg hun: Ik VAAR OP naar mijn Vader en uw Vader, naar mijn God en uw God"** (Johannes 20:17). Was dit dan niet naar de hemel? En veertig dagen later **"werd Hij opgenomen, terwijl zij het zagen, en een wolk onttrok Hem aan hun ogen ... Deze Jezus, die van u opgenomen is NAAR DE HEMEL, zal op dezelfde wijze wederkomen"** (Handelingen 1:9-11). Toen *zagen* zij Hem opstijgen, niet toen Hij werd opgewekt uit de dood, maar later, naar de plaats waar Hij *tevoren* was geweest.

Hoe zou Hij het nog duidelijker kunnen zeggen? Bij Zijn hemelvaart ging Hij niet naar een onbekende plaats, een gebied dat Hij nog nooit gezien had. Hij keerde terug naar een plaats en een positie die Hij al eerder had bezeten, voordat Hij Zijn heerlijkheid (glorie) aflegde en zonk tot het niveau van de mensheid op aarde. Zijn thuisbasis was niet hier beneden, tussen het gedegradeerde uitschot van de schepping, maar hoog boven de hemelse heerscharen, op de troon van het universum. Zij hadden de Ene hebben moeten aanbidden, Die omlaag getreden was tot hun niveau om hen terug te brengen naar God. Zij hadden verheugd moeten zijn dat Zijn degradatie slechts tijdelijk was en dat Hij opnieuw de heerlijkheden zou herwinnen die Hij had afgelegd.

“Die uit de hemel nedergedaald is”

“De eerste mens is uit de aarde, aards [ziels]; de tweede Mens is de Heere uit den Hemel” (1Korinthiërs 15:47, oude Statenvertaling). Hij is de Hemelse, Wiens beeld wij zullen dragen. Zo wordt Hij ook voorgesteld in het evangelie van Johannes. Als Nicodemus de *aardse* dingen niet gelooft, hoe zou hij dan geloven wanneer onze Heer spreekt over de *hemelse* dingen? Johannes verklaart: **“En niemand is opgevaren naar de hemel, dan die uit de hemel nedergedaald is, de Zoon des mensen”** (Johannes 3:12,13). **“Die van boven komt, is boven allen; wie uit de aarde is, is uit de aarde en spreekt van de aarde. Die uit de hemel komt, is boven allen; wat Hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt Hij”** (Johannes 3:31,32).

Het manna was een voorafschaduw van Hem, als het ware Brood uit de hemel. Het manna kwam niet uit de grond, zoals menselijk voedsel meestal doet, maar van boven naar beneden. Dus **“het Brood van God is Hij Die neerdaalt uit de hemel”** (Johannes 6:33, Naardense Bijbel). Hij zei: **“Ik ben van de hemel nedergedaald”** (Johannes 6:38,41,42,50,51,58). Zowel het manna als Christus daalden letterlijk neer vanuit de hemel. Hierin *lijken* ze op elkaar. Het contrast zit niet in hun oorsprong, maar in hun karakter en het soort leven dat zij geven. Het contrast tussen aards en hemels is letterlijk.

DE KENOSIS VAN CHRISTUS

Het ultieme voorbeeld van zelfvernedering dat de Schrift ons toont is de afdaling van Christus uit de gestalte van God tot de dood aan het kruis, van het toppunt van hemelse heerlijkheid (glorie) tot de diepste diepte van aardse degradatie. Wij worden ertoe aangespoord om Zijn nederige gezindheid te cultiveren, zo tegengesteld aan onze eigen ambities en tegen de geest van de wereld om ons heen, opdat we Hem kunnen evenaren in toewijding aan het welzijn van anderen, hoewel dit onze eigen vernedering met zich meebrengt. In de loop van deze vermaning worden we herinnerd aan de KENOSIS van de Christus, dat wat Hem veranderde van de gestalte van God tot de gestalte van een slaaf. **“Die ... Zichzelf ontledigd heeft”** (Filippenzen 2:5-11).

Deze eenvoudige verklaring zou nooit de enorme verwarring hebben veroorzaakt, die hem nog steeds lijkt te omringen, wanneer de lovenswaardige ijver van de vroege kerkvaders en het concilie van Nicea tegen de groepering van Arius hen niet had geleid tot het in elkaar knutselen van een geloofsbelijdenis, met de bedoeling om de betekenis van de verklaring om zeep te helpen. De veronderstelling dat mensen duidelijk en beknopt zouden kunnen uitdrukken wat de Schrift had nagelaten, is weerzinwekkend voor iedereen die ook maar een greintje meegekregen heeft van de zichzelf wegcijferende gezindheid, die in Christus Jezus is. De vroege kerkvaders streden niet alleen voor hun eigen superioriteit in de kerk, maar hun concilies beschouwden hun geloofsbelijdenissen werkelijk superieur aan de geïnspireerde uitingen van de Schrift.

Deze serieuze mannen zouden zichzelf waarschijnlijk geëxcuseerd hebben op grond van het feit dat de belijdenis *in overeenstemming met* de Schrift was, en daarom dus niet in strijd ermee. Ze wensten een beknopte samenvatting van zijn leer. Ze negeerden overduidelijk de vermaning om een patroon van gezonde woorden te hebben (2Timotheüs 1:13) en namen uiteindelijk genoegen met verklaringen waar ze zelf niet helemaal achter konden staan. Eén daarvan was het Griekse woord HOMOOUSION, letterlijk: *dezelfde substantie* of *dezelfde essentie*, als beschrijving van Christus in de gestalte van God. Deze beschrijving maakte allerminst een einde aan het twistpunt, want hij was nog veel gevoeliger voor slinkse interpretaties dan de tekst die hij werd verondersteld uit te leggen. Omdat de dogma's van de geloofsbelijdenis van Nicea nog altijd de tegenwoordige theologie domineren, vooral wat betreft de KENOSIS van de Christus, wordt de belijdenis hieronder weergegeven zoals hij voor het eerst werd uitgegeven door het concilie.

De geloofsbelijdenis van Nicea

Wij geloven in één God, de almachtige Vader, Schepper van alle zichtbare en onzichtbare dingen en in één Heer, Jezus Christus, de Zoon van God, geboren uit de Vader, eniggeboren, d.w.z. van de substantie van de Vader, God uit God en Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God, geboren, niet geschapen, zijnde van dezelfde essentie [HOMOOUSION] als de Vader, door Wie alle dingen op aarde zijn geschapen, Die ter wille van ons mensen en van onze redding is neergedaald uit de hemel en vlees geworden is, mens geworden, heeft geleden, op de derde dag is opgestaan, is opgevaren naar de hemelen en Die zal terugkomen om de levenden en de doden te oordelen, en in de Heilige Geest...

Deze werd meermalen gewijzigd door opeenvolgende concilies, want hij bleek niet zo bevredigend te zijn als men hoopte. Inderdaad, als we hem bestuderen, waar gaat het dan eigenlijk over? Het meeste is een warboel van Schriftuurlijke zinnen, waar we geen essentieel bezwaar tegenin kunnen brengen, behalve dan de afwezigheid van hun context. De niet-Schriftuurlijke zinnen (die onderstreept zijn) zijn ook on-Schriftuurlijk en irrationeel. Deze worden al meer dan duizend jaar "uitgelegd" en toch weet niemand wat er mee bedoeld wordt. Ze worden nog steeds aangehaald alsof ze van veel grotere heiligheid zijn dan de woorden van God Zelf. Wat is de *substantie* van de Vader? Hoe kan God *uit God* zijn? Wat is *Licht uit Licht*? Wat is *waarachtig God uit waarachtig God*? Wat is *dezelfde essentie* (of substantie) van de Vader?

Ik breng deze vragen niet naar voren om ze te beantwoorden, maar om te benadrukken dat ze niet beantwoord kunnen worden. Iedereen erkend dit. Sommige lijken te denken dat dit alleen al bewijst dat ze waar zijn, alsof God er meer op uit is om Zijn schepselen om de tuin te leiden dan om Zichzelf te openbaren. Ik wil de definitieve beschuldiging uiten, dat deze valse, nutteloze toevoegingen het raadsbesluit verduisteren met woorden zonder kennis en dat ze eerder moeten worden afgewezen dan erkend, willen we ooit een bevredigend inzicht krijgen in de vroegere of toekomstige glorie van de Zoon van God. Ons onderzoek beperken tot de heilige tekst moet gewoonlijk voldoende zijn. Toch zijn serieuze en oprechte waarheidzoekers zo doordrenkt met de fouten van de geloofsbelijdenissen, dat zij, zonder twijfel onbewust, de uitspraken van God bekijken bij het licht van deze menselijke speculaties en theorieën, in plaats van de menselijke aangroeisels weg te laten kwijnen in het licht van goddelijke openbaring.

Een verzameling geloofsbelijdenissen is een interessante en leerzame tentoonstelling van menselijk onvermogen. Bijna zonder uitzondering zijn ze *on-Schriftuurlijk* op elke plaats waar ze *niet-Schriftuurlijk* zijn. Zelfs wanneer ze fragmenten laten zien van het patroon van gezonde woorden, dan zijn deze geïsoleerd van hun speciale context en los van hun ware toepassing. Ik zie geen kwaad in een reeks stellingen, uitgedrukt in Schriftuurlijke taal en in de juiste context gehouden, om de overheersende ideeën aan te geven die een groep heiligen wenst te verklaren en te verdedigen.

Maar ik wil aandringen op twee essentiële punten: de woorden moeten aannemelijk of Schriftuurlijk zijn en de context moet vermeld worden. Op die manier zijn ze gekoppeld aan de goddelijke uitspraken zelf, en de betreuenswaardige verwarring, gevoed door de geloofsbelijdenissen, kan nooit ontstaan.

De rationele reactie op de geloofsbelijdenis van Nicea zou ongeveer zo moeten zijn: Omdat hij werd gemaakt in de hitte van de strijd, voornamelijk om tegenstand te bieden aan de leer van Arius, mislukt hij waarschijnlijk doordat hij tot in het extreme de andere kant opgaat. De wens om de godheid van Christus te benadrukken leidde tot uitspraken die niet gerechtvaardigd kunnen worden door het Woord. De omstandigheden die leidden tot de geloofsbelijdenis waren verre van ideaal. De effecten ervan zijn ook zeer onbevredigend. In plaats van de kwestie eens en voor altijd op te helderen, werd hij een vruchtbare bron van talloze en nutteloze speculaties, totdat het vonnis werd gegeven dat hij niet alleen *nooit begrepen werd*, maar ook niet begrepen *kan* worden. Vervolgens werd het onderwerp heel handig verbannen naar het occulte door het "het *mysterie* van de Godheid" te noemen.

Dit is een zeer boosaardig mysterie. Het is niet alleen onbekend aan de Schrift, maar volkomen in strijd met het hele doel van openbaring. God heeft een boek geschreven en heeft Zijn Zoon gezonden opdat Hij géén mysterie zou zijn. Hij wil gekend worden door middel van Zijn verschillende openbaringen in onze Heer Jezus Christus. Als dit een mysterie is, dat het sterfelijke verstand te boven gaat, dan is Zijn hele doel mislukt. Er zijn geheimen in de Schrift die mensen op geen enkele wijze konden kennen tot op het moment van hun openbaring. Deze worden in sommige vertalingen mysteries genoemd. Maar de relatie tussen Christus en God was nooit een geheim. Het niet kunnen begrijpen komt niet doordat God iets verbergt maar door menselijke ontrouw en gebrek aan geestelijk inzicht.

Ik koester een diepe sympathie voor de vroege kerkvaders in hun poging om te begrijpen wat ze beleden te geloven. Geloof is geen goedgelovigheid en hunkert naar de goedkeuring en medewerking van het verstand. Hoewel het intens *rationeel* is om God te geloven, zelfs wanneer we Hem niet kunnen begrijpen, is het het toppunt van goedgelovigheid om mensen te geloven als hun verklaringen botsen met het bewijs van onze zintuigen of de werking van ons verstand. Als de geloofsbelijdenis van Nicea door God geïnspireerd werd, dan zou niets redelijker zijn dan hem te geloven, hoewel zijn verklaringen het verstand te boven gaan. Omdat hij van mensen komt, kan hij niet bovenrationeel zijn en moet dus irrationeel zijn.

De geloofsbelijdenis van Nicea voerde de kerk naar de duisternis van de Middeleeuwen. De Reformatie blies nieuw leven in het onderwerp van Christus' menselijkheid en godheid, en probeerde hen te verzoenen via dezelfde lijnen als de vroege kerkvaders, die het raadsel nooit oplosten. Uitgaand van dezelfde misvattingen, zijn moderne theologen niet succesvoller geweest. Ze vertroebelen de kwestie met geloofsbelijdenis-veronderstellingen die hen er effectief van weerhouden om nauwkeurig na te gaan wat de Schrift zegt. Sommigen hebben nauwgezette, consistente studies verricht naar Christus' KENOSIS, die het onderwerp hadden moeten verduidelijken. Maar zelfs zij werden gedwongen te concluderen dat de oplossing verder weg is dan ooit tevoren. Hun ogen zijn verblind door de "waarheid" waarmee ze het onderwerp benaderen. Hun licht is duisternis. Geen wonder dat de Schrift weigert open te gaan met zo'n sleutel!

Een doordachte afweging van de zaak zou hen moeten suggereren dat hun geloofsbelijdenis-veronderstellingen de oorzaak zijn van alle verwarring. Deze weerhouden de Schrift ervan om in het volle licht naar buiten te treden. Net als bij het afvallige Israël, ligt er een sluier over het hart van het Christendom en zijn orthodoxe leiders. Evangelische, protestante uitleggers zijn meer verslaafd aan de "onfeilbaarheid" van de vroege kerkvaders dan anderen zijn aan de decreten van de paus in Rome. Als ze alleen maar konden inzien dat de weg van de kerk omlaag moet gaan en niet omhoog,

dan konden ze makkelijk begrijpen dat haar concilies het vaker mis hebben dan goed. Ze zijn geenszins een Hof van Beroep van de Schrift.

Naast de intellectuele verlamming, veroorzaakt door belijdenstraditie, is het onderwerp zwaar gehandicapt door ondeugdelijke woorden en uitdrukkingen. Veel nadruk wordt gelegd op de twee *naturen* van Christus en we worden voortdurend gewezen op Zijn *Persoon*. In het Woord is hierover niets te vinden, maar het kerkconcilie te Chalcedon verklaarde dat deze twee *naturen* volmaakt en organisch verenigd zijn in één Persoon, maar toch verschillend zijn. Ons wordt verteld dat we noch *de naturen moeten verwarren, noch de Persoon moeten verdelen*. Wij zouden antwoorden dat de beste manier om dit te doen het negeren van allebei is, ja, liever nog ze allebei te betreuren en ze vastberaden uit te sluiten van het probleem, want het zijn valse factoren die ons zullen wegvoeren naar een onontwarbaar doolhof en mentale mist.

De betekenis van KENOSIS

In Paulus' aansporing presenteert hij ons tot navolging twee afzonderlijke handelingen van Christus, de KENOSIS en TAPEINOSIS, het *ledigen* en het *vernederen*. De eerste beschrijft Zijn verlaten van de gestalte van God naar de gestalte van een slaaf; de tweede Zijn verlaten van het uiterlijk van een mens naar het uiterlijk van de dood, huiveringwekkend voor de mens en afstotelijk voor God - de dood van het kruis. Omdat Hij in de gestalte van God was, voordat Hij de gestalte van een slaaf aannam en een menselijk uiterlijk, is KENOSIS de geïnspireerde term voor de verandering bij Zijn vleeswording. Vandaar dat dit het brandpunt werd voor de discussie over Zijn *natuur en Persoon*.

Laten we eerst onze voorwaarden bepalen. Wat is de letterlijke betekenis van KENOSIS? Allen zijn het erover eens dat *leeg* de betekenis is van het Griekse woord KEN. De "Concordant Version" heeft dit niet vertaald met "**Die Zichzelf ontledigd heeft**", maar met "**Die Zichzelf ontledigt**", omdat het een feit is, niet een kwestie van tijd, zoals aangegeven door het gebruik van de onbepaalde werkwoordsvorm. Er is geen strikt letterlijk voorbeeld van de betekenis van het woord in de Schrift. Het dichtst in de buurt komt de zin "**zonden hem met lege handen weg**" (Marcus 12:3; Lucas 1:53; 20:10,11). In Marcus zien we een slaaf die naar boeren gestuurd wordt om een deel van de opbrengst van de wijngaard in ontvangst te nemen. Hij verwacht een deel van het fruit mee te krijgen, maar ze sturen hem met lege handen weg, zonder druiven. Hetzelfde wordt beschreven in Lucas 20:10,11.

Er is geen betere manier om de ware betekenis van "**Die Zichzelf ontledigt**" in je op te nemen dan elk ander tekstgedeelte te bestuderen waarin dit woord voorkomt. In Romeinen 4:14 lezen we: "**Want indien zij, die het van de wet verwachten, erfgenamen zijn, dan is het geloof zonder inhoud [letterlijk: leeggemaakt] en de belofte zonder gevolg.**" Een *leeg* geloof zou, in dit geval, een geloof zijn zonder enig effect.

In 1Korinthiërs 1:17 lezen we: "**Want Christus heeft mij niet gezonden om te dopen, maar om het evangelie te verkondigen, en dat niet met wijsheid van woorden, om niet het kruis van Christus tot een holle klank te maken.**" Als het kruis uitgehold of *leeggemaakt* zou zijn, zou dat eigenlijk hetzelfde zijn als wanneer er helemaal geen kruis was.

In de twee overige gedeelten, 1Korinthiërs 9:15 en 2Korinthiërs 9:3, is Paulus bezorgd dat zijn opschepperij ongegrond zou blijken. In het laatste geval is hij trots op het feit "**dat Achaje sinds verleden jaar gereed staat**" (vers 2). Als ze niet klaar zouden staan, dan zou zijn trots *leeg* zijn. In deze passages verwijst de gedachte naar het verleden, dus ze zijn niet zo nuttig als de andere gevallen in de vaststelling van de betekenis van het woord.

Nu zijn we klaar om het te gaan toepassen. Als leeggemaakt geloof geen enkel effect heeft en het uitgeholde kruis ieder resultaat dat daaruit voortvloeit vernietigt, dan maakte Christus, toen Hij Zichzelf, in de gestalte van God zijnde, ontledigde, de gestalte van God nutteloos, *Hij nam niets dat van Hem was, in die gestalte, mee naar de gestalte van een slaaf.*

Dit is het Schriftuurlijke antwoord op talloze theorieën over de omvang en de aard van Zijn KENOSIS. Het naakte woord *leeg* moet aangekleed worden door het gebruik ervan in de Schrift, voordat we ten volle zijn kracht kunnen begrijpen in dit tekstgedeelte. Misschien dat een kleurrijker en nauwkeuriger weergave zou zijn: "Hij *ontruimt* Zichzelf." We moeten niet vragen: "Waarvan ontledigde Hij Zichzelf?" De tekst geeft geen details, want het omvat alles. Niets van wat Hij was in de gestalte van God werd overgebracht naar de gestalte van een slaaf. Hij behield alleen Zichzelf, of, zoals een theoloog het zou uitdrukken: Zijn persoonlijkheid. Het effect van de gestalte van God op de gestalte van een slaaf wordt uitgedrukt door het letterlijke *leeg* en het idiomatische *leemte* of *geen effect*.

Deze conclusie ontdoet de KENOSIS van zijn denkbeeldige waarde in het vaststellen van de twee gestalten, waarin Hij in dit tekstgedeelte gezien wordt. De gestalte van een slaaf was niet slechts een verhulling van de gestalte van God. Dit was niet slechts een beperking van Zijn bevoegdheden. Het speelde geen rol. Hij behield niet al Zijn vermeende attributen, behalve almacht, alwetendheid en alomtegenwoordigheid, zoals sommigen beweren. Juist de verscheidenheid van deze theorieën moet voldoende bewijs zijn dat ze geen ondergrond van waarheid hebben. Het verschil tussen de twee gestalten moet verzameld worden uit de woorden die daarvoor in aanmerking komen. De ene was de gestalte van *God*; de andere was die van een *slaaf*. Deze suggereren eerder een contrast dan een voortzetting.

Mijn conclusie is in gelukkige harmonie met de invoer van het tekstgedeelte. De gezindheid die in Christus Jezus is, is er één van volkomen vernedering. Bij het toepassen op ons gedrag, wordt van ons niet verwacht dat we het beperken tot een paar van onze grotere waardigheden. De specifieke verklaring is een besliste ontkenning: "**en ieder lette NIET slechts op zijn eigen belang.**" Dit zien we in het voorbeeld van Paulus, die kon zeggen: "**heb ik dit ALLES prijsgegeven**" (Filippenzen 3:8). Hij had inderdaad veel, in het vlees, waarop hij trots was. Hij gaf het *allemaal* op om Christus te mogen winnen. Hij had de gezindheid van Christus Jezus.

DE BETEKENIS VAN GESTALTE

Nergens in dit tekstgedeelte vinden we de invloed van de geloofsbelijdenissen krachtiger aanwezig dan in de poging van vele orthodoxe theologen om het woord *gestalte* een speciale en buitengewone betekenis te geven. In feite deed de geloofsbelijdenis van Nicea niet veel anders dan het woord *gestalte* verwerpen en vervangen door *substantie* (of HOMOOUSION, *dezelfde essentie*) en andere bevestigende uitdrukkingen toevoegen. Gestalte verwijst naar uiterlijke verschijning. Zij houden vol dat het ook innerlijke essentie moet omvatten. Ikzelf werd meegesleept in deze traditionele visie, ondanks het concordante tegenbewijs. De volgende tekstgedeelten vormen het Schriftuurlijke bewijs:

MORPHE = gestalte, gedaante, vorm

Marcus 16:12 - "**Daarna verscheen Hij in een andere gedaante aan twee van hen**"

Filippenzen 2:6 - "**in de gestalte Gods zijnde**"

Filippenzen 2:7 - "**en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen**"

MORPHOO = gestalte, gedaante, vorm

Galaten 4:19 - "***totdat Christus in u gestalte verkregen heeft***"

MORPHOSIS = gestalte geven aan, vormen

Romeinen 2:20 - "***daar gij in de wet de belichaming der kennis en der waarheid bezit***"

"hebbende de gedaante der kennis" (oude Statenvertaling)

2Timotheüs 3:5 - "***die met een schijn van godsvrucht de kracht daarvan verloochend hebben***"

"hebbende een gedaante van godzaligheid" (oude Statenvertaling)

De tekst uit Filippenzen buiten beschouwing latend, komt slechts één van deze passages in aanmerking voor het populaire idee dat *gestalte* wezenlijk, innerlijk is en essentieel en een *indicatie van de inwendige natuur*. In Galaten spreekt Paulus absoluut over een innerlijk werk van genade, niet slechts een uiterlijke kopie. Hij wilde dat Christus *in* hen gestalte kreeg. Dit vers overtuigde me ooit dat het woord *gestalte* meer betekende dan wat het oog kan zien. Het ontging me dat deze betekenis wordt overgebracht door het woordje *in*, niet door het werkwoord *gestalte geven aan (vormen)*. De aanwezigheid ervan is tegen onze veronderstelling. *Het zou niet nodig zijn als gestalte geven aan (vormen) zélf een inwendige handeling betekende!* Dit levert het bewijs dat het woordje *in* geen deel uitmaakt van de betekenis van *gestalte geven aan (vormen)*.

De andere genoemde verzen zijn zeer behulpzaam en suggestief, want in elk vers is er een beslist contrast. In Romeinen 2:20 wordt *belichaming* of *gedaante* gebruikt als het tegenovergestelde van de werkelijkheid. De Joden bezaten niet werkelijk de kennis en waarheid in de wet. Al wat ze hadden was de uiterlijke vorm. Dit gebruik van het woord zou afdoende moeten zijn, maar het is niet meer dan Paulus' beschrijving van de mensen in de laatste dagen, die een *schijn (gedaante, vorm)* van godsvrucht hebben, *maar de kracht daarvan verloochenen*. Als die vorm niet oppervlakkig was, niet de bijbehorende innerlijke genade miste, dan zou hij zeker niet verstoken zijn van kracht. Wat zou overtuigender kunnen zijn dan deze twee contrasten? In elk is de gestalte, de vorm, in tegenstelling met de werkelijkheid. Hij komt *niet* overeen met dat wat innerlijk is.

We moeten erkennen dat het verlaten van onze Heer van de gestalte van God naar de gestalte van een slaaf niet de enige verandering van gestalte is die Hij onderging. Op de heilige berg werd Hij getransformeerd (METAMORPHOO, Mattheüs 17:2; Marcus 9:2). Na Zijn opstanding "***verscheen Hij in een andere gedaante aan twee van hen***" (Marcus 16:12). Nauwkeurig onderzoek naar deze incidenten zal leiden tot de overtuiging dat er geen innerlijke verandering in Hem plaatsvond bij deze gelegenheden. Zijn gezicht straalde en Zijn kleren werden wit als het licht, maar er was niet de minste aanwijzing van innerlijke verandering toen Hij werd getransformeerd.

Nadat Hij opstond uit de doden werd Hij gezien door Maria Magdalena. Hij zag er blijkbaar hetzelfde uit als voor Zijn dood, want uiteindelijk herkende zij Hem, hoewel zij niet verwachtte Hem levend te zien. Maar toen Hij de twee discipelen naar Emmaüs begeleidde, nam Hij een andere gedaante aan. Hier was geen noodzakelijke reden voor Hem om een essentiële verandering te ondergaan in Zijn *natuur* of *wezen*. Al wat Hij nodig had was een uiterlijk dat zij niet zouden herkennen. Zij prikten voor een deel door Zijn vermomming heen, want hun hart reageerde op datgene wat uit Zijn binnenste kwam, wat Zijn uiterlijk niet voor elkaar kreeg.

Voor ons doel is het voldoende om eraan vast te houden dat onze Heer Zich niet beperkt tot de twee gestalten waarvan de apostel spreekt in Filippenzen. Nadat Hij verscheen in de gestalte van een slaaf, werd Hij tijdelijk getransformeerd voor sommige van Zijn discipelen, halverwege Zijn bediening, en Hij nam een ongewone gestalte aan na Zijn opstanding. Ik zou daaraan nog willen toevoegen dat Zijn latere verschijningen in heerlijkheid, zoals die welke Paulus van Tarsus

verblindde en ervoor zorgde dat de geliefde apostel voor dood aan Zijn voeten viel, nog andere gestalten zijn, geschikt voor Zijn nieuwe glorie. Hij is niet langer meer in de gestalte van een slaaf. In Zijn toekomstige openbaring zal Hij Zich tonen met een gestalte in overeenstemming met de macht en majesteit van Zijn universele koninkrijk.

Maar er blijft één geval over. Dat vinden we in het tekstgedeelte zelf. Op het eerste gezicht lijkt het alles tegen te spreken wat we geleerd hebben over de werkelijke betekenis van het woord *gestalte*. Onze Heer nam de gestalte aan van een slaaf. Moeten we hieruit opmaken dat Hij alleen uiterlijk een slaaf werd, niet feitelijk? Allen zijn het erover eens dat Hij de volmaakte Dienaar was. Hij droeg niet alleen maar de kleren die daarbij hoorden, maar Hij diende ook. Hijzelf verzekert ons dat **"de Zoon des mensen niet gekomen is om Zich te laten dienen, maar om te dienen..."** (Mattheüs 20:28; Marcus 10:45). Paulus geeft Hem de titel **"Dienaar van besnedenen"** (Romeinen 15:8). Er kan geen twijfel over bestaan dat Christus de hoogste Dienaar van God en mensen is. Waarom dan slechts de *gestalte* aannemen van een *dienstknecht*, zoals het gewoonlijk vertaald wordt?

De oplossing is simpel. Hij nam niet de gestalte aan van een *dienstknecht*, maar van een *slaaf*. Dit is geen onbelangrijk onderscheid. En het wordt gehandhaafd door heel de Griekse Schrift. Nergens in de meer dan 120 gevallen waar het woord slaaf (DOULOS) voorkomt, wordt het toegepast op onze Heer. Hij zag eruit als een slaaf, maar Hij was nooit in slavernij. Zijn eigen karakterisering van slavernij was nooit op Hemzelf van toepassing. **"De slaaf weet niet wat zijn heer doet"** (Johannes 15:15). Zijn werk was doordacht en vrijwillig.

Het Griekse woord voor slaaf (DOULOS) heeft een duidelijkere en specifiekere betekenis in de Schrift dan in de Septuagint (Griekse vertaling van het Oude Testament). Daar werd het gebruikt voor het Hebreeuwse OBED, elke soort van dienstverlening of dienaar. Het is niet beperkt tot gedwongen arbeid, want het wordt gebruikt voor Jacobs dienstverband voor zijn vrouwen (Genesis 31:41). Het wordt vertaald met *bewerken*, met betrekking tot Adams land- en tuinarbeid (Genesis 2:5,15). Het wordt vaak toegepast om de dienst van de tabernakel aan te duiden. Het is het ware Hebreeuwse equivalent van ons *dienstverlening* en *dienaar*. Tijdens de 300 jaar tussen de Septuagint en de Griekse Schrift, nam het woord DIAKONIA de betekenis van *dienstverlening* en dwong DOULEIA in de specifieke betekenis van *onvrijwillige dienstbaarheid*. Het wordt vaak weergegeven met *slaaf* of *slaven* (1Korinthiërs 12:13; Galaten 3:28; Efeziërs 6:8; Kolossenzen 3:11; Openbaring 13:16) in tegenstelling tot *vrije(n)*. Onze Heer was nooit in slavernij, hoewel Hij misschien die indruk gaf door Zijn uiterlijke verschijning.

Bovendien schiet de uitdrukking *slaaf* hopeloos te kort in het aangeven van wat Hij werkelijk was. Zelfs *dienaar* heeft alleen maar betrekking op Zijn werk. Het vertelt ons niet Wie de Dienaar is. In feite zal iedereen het erover eens zijn dat Zijn dienstverlening niet die van een slaaf was, maar van een Zoon. Als *gestalte* de innerlijke werkelijkheid aangeeft, dan zou Hij eruit moeten hebben gezien als de Zoon van God. Als we het bewijs van dit tekstgedeelte logisch toepassen, moeten we toegeven dat Hij, in feite, heel ver boven een slaaf stond, en dat Hij daarom, toen Hij in de gestalte van God was, heel ver boven God moet hebben gestaan. Maar als de *gestalte* elke keer wordt *aangenomen* tot doel van goddelijke openbaring, dan is alles duidelijk. Het is niet de taak van Christus om Zichzelf te laten zien, maar om God te openbaren.

Botweg gezegd, was de gestalte van God geen uiterlijke indicatie van wat Hij Zelf was, maar een representatie van Zijn God. Het woord *gestalte* is niet op zijn plaats als we alleen maar bedoelen dat Zijn uiterlijk in overeenstemming was met Zijn innerlijke wezen. Dat zou niet eens vermeld hoeven te worden. Het loutere gebruik van de term *gestalte* zou voldoende moeten zijn om te bewijzen dat Hij uiterlijk een Ander leek. Zijn verhoging of verheerlijking houdt niet in dat Hij die Ander is, maar komt tot uiting in het hebben van het zichtbare uiterlijk van de Godheid.

Bovendien, zoals het tekstgedeelte uit Filippenzen niet alle gestalten weergeeft waarin Hij verscheen na Zijn vleeswording, want Hij was niet in de gestalte van een slaaf op de heilige berg, zo verwijst het ons ook niet naar alle gestalten die Hij aannam vóór Zijn KENOSIS. Naast Zijn verschijning in de gestalte van God, verscheen Hij ook in de gestalte van een man en als een boodschapper. In Filippenzen worden we opgeroepen om Zijn hoogste en Zijn laagste manifestaties te overdenken, want in de vermaning wordt alleen op deze aangedrongen. Deze discussie is bijna lamgeslagen door de aanname dat Christus één vaste gestalte had vóór Zijn vleeswording, en één vaste gestalte op aarde, en één enkele, onveranderlijke gestalte in de opstanding. Dit is in strijd met de feiten.

Christus' gestalte vóór Zijn vleeswording

Er is veel helderheid over de gestalte van onze Heer vóór Zijn vleeswording, door de verklaring dat de mensheid werd geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God. De mensheid is niet het origineel, maar een kopie. Dit moet verwijzen naar uiterlijkheden, want anders is het taalgebruik nodeloos ingewikkeld. *Naar ons Beeld en als onze Gelijkenis* suggereert, allereerst, dat de onzichtbare God een Beeld en een Gelijkenis heeft waarvan een kopie gemaakt zou kunnen worden. De mensheid kan geen replica van God Zelf zijn, Die Geest is en onzichtbaar. Het ras werd gemaakt in overeenstemming met de gestalte die Christus aannam als het Beeld en de Gelijkenis van God. Wanneer wij onze Heer zien [beschreven] in een gestalte als een mens, dan is dat dus niet omdat Hij ons imiteert, maar omdat de mensheid werd gemaakt naar Zijn voorbeeld.

Hij was het Die sprak met Adam in de tuin van Eden. We hoeven er niet over te debatteren of Hij in de gestalte van God was of in die van de mens, toen Hij bij Adam op bezoek ging. Waarschijnlijk allebei, want de eerste mens was zelf gekleed in een mantel van licht en had een aura van heerlijkheid, die wij ten onrechte zouden kunnen aanzien voor goddelijk. Zonder twijfel was de Elohim van dat vroege paradijs in de gestalte van God, die (de gestalte) altijd wordt weergegeven met menselijke kenmerken. Het is niet zo dat God de mensheid imiteert om Zichzelf aan die mensheid te openbaren, maar de mens werd geformeerd naar het goddelijke Beeld en is een kopie van Zijn Maker. Onze Heer verscheen daarom waarschijnlijk in Eden als een Mens van overtreffende uiterlijke heerlijkheid (glorie), ingetogen misschien, om Zich aan te passen aan het vermogen van Zijn schepsel.

Het is waarschijnlijk dat, in Zijn latere verschijningen aan de aartsvaders, deze heerlijkheid (glorie) nog verder werd getemperd, anders hadden sterfelijke mensen niet kunnen leven in Zijn aanwezigheid. Kaïn was in staat om het geluid van Zijn stem te verdragen. Toen Hij op bezoek kwam bij Abraham als één van de drie mannen (Genesis 18:2), was de aartsvader zich blijkbaar bewust van Zijn identiteit, want hij noemde Hem de Rechter der ganse aarde (Genesis 18:25), maar hij behandelde Hem alsof Hij een mens was. Wanneer Hij Zich terugtrok uit de vertrouwde omgang met de mensheid, nam Zijn heerlijkheid toe. Bij Sinaï durfde alleen Mozes de heilige berg op te gaan. Slechts een paar mensen uit het volk zagen de God van Israël. Misschien hebben we alleen hier en in de ontzagwekkende Godverschijningen van Ezechiël en Daniël te maken met die manifestaties die Paulus kenmerkte als de *gestalte van God*.

Laten we ons herinneren dat de goddelijke gestalte niet de menselijke gelijkenis uitsluit. Ezechiël stelt uitdrukkelijk dat, op iets wat leek op een saffieren troon, iemand zat die uiterlijk leek op een *mens* (ADAM, Ezechiël 1:26). In het midden van een subliem decor wordt de goddelijke majesteit gezien in menselijke gedaante met bovenmenselijke heerlijkheid (glorie). Jesaja is niet zo specifiek in zijn zesde hoofdstuk. Niettemin, wat anders dan een menselijke vorm kan er worden voorgesteld?

Hij zit op een troon. Hij spreekt een menselijke taal. Dit alles lijkt doorslaggevend dat de gestalte van God is als die van een verheerlijkt mens, want Hij is zowel het Beeld van God als het model (patroon, voorbeeld) van de mensheid.

In de opstanding kon de Heer makkelijk een andere gedaante aannemen. De mogelijkheden van een fysiek omhulsel, zoals Hij dat toen bezat, zijn ons totaal onbekend, die afgestompt zijn door de zonde en in slavernij van de vergankelijkheid. Er is geen reden om aan te nemen dat Zijn uiterlijk voor menselijke waarneming niet volledig onder Zijn controle zou zijn, voordat Hij een vleeselijk lichaam aannam. Het is hoofdzakelijk een kwestie van heerlijkheid of de verspreiding van macht. Toen Hij werd getransformeerd van een slaaf op de heilige berg, onderging Zijn fysieke omhulsel geen verandering van vorm. Het verschil leek hoofdzakelijk te bestaan in de uitstraling van licht. Zijn kleren begonnen te schitteren. De Zoon van God is de Afstraling van de goddelijke heerlijkheid (glorie). Dit scheen door de tijdelijke en abnormale gestalte van een slaaf op de heilige berg.

Na al dit onderzoek zijn we teruggekomen bij de simpele, natuurlijke, ongedwongen betekenis van de woorden. De gestalte van God was de materiële, zichtbare uitbeelding van de onzichtbare, geestelijke Godheid. Niemand heeft ooit God gezien (Johannes 1:18), want Hij is onzichtbaar (Kolossenzen 1:15). In Kolossenzen levert de Zoon van God de noodzakelijke verbinding met de schepping, want Hij is het Beeld van God. In Filippenzen hebben we dezelfde gedachte, met slechts een kleine variatie, om de context passend te maken. Zowel de Gestalte als het Beeld doen een beroep op het oog. Dit is de manier van Paulus. Johannes doet een beroep op het oor, want Hij noemt Hem de LOGOS, of Woord van God. In elk geval is Christus de Bemiddelaar tussen God en mensheid. Menselijke oren kunnen God niet horen en menselijke ogen kunnen Hem niet zien, maar zij kunnen luisteren naar het levende Woord en het Beeld en de Gestalte waarnemen.

De Gestalte was echter niet het middel van communicatie, maar het bewijs van verheerlijking. Toen Jesaja Yahweh zag, verheerlijkt en verheven op Zijn glorievolle troon, met het hele escorte van de Godheid, was hij overweldigd door de ontzagwekkende sublimiteit en magnifieke majesteit van Hem Die op de troon zit. Hoewel hij de grote profeet was, die de tekortkomingen van zijn volk bestrafte, is hij volkomen vernederd door de aanblik en hij schreeuwt het uit van ontzetting: **"Mijn ogen hebben de Koning, de HERE [Yahweh] der heerscharen, gezien!"** (6:5). De voorstelling die hij zag was het Beeld van Yahweh. De Gestalte die hij zag was de heerlijkheid (glorie) van God. Het wonder voor ons om te onderscheiden is dit: dat deze Heerlijke niet geneigd was om die heerlijkheid voor Zijn Eigen doeleinden te exploiteren. Hij had het *hart* van God, zowel als de gestalte van de Godheid en was geneigd die te verlaten, Zich ervan te ontleiden en de gestalte van een slaaf aan te nemen met het doel om Gods meest diepe genegenheid nog verder te openbaren.

Gelijk aan God

Er is veel verwarring in onze vertalingen met betrekking tot de gelijkheid aan God, die verband houdt met de gestalte van God. Was dit een bezit of een buit die Hij niet in beslag genomen heeft? De weergave in Filippenzen 2:6 - **"het Gode gelijk zijn niet als een roof heeft geacht"** geeft duidelijk het idee dat Hij gelijk was. In de kantlijn van sommige edities, echter, wordt **"roof"** veranderd in "iets dat gegrepen moet worden," hetgeen betekent dat hij *niet* Gods gelijke was. De tendens in het moderne Schriftonderzoek is tegen de gedachte dat Christus, in welke zin dan ook, aan God gelijk was. Dit, zo wordt ons verteld, is een hoogte die Hij niet zou ambiëren.

Maar hedendaagse Schriftgeleerden zijn net zomin onfeilbaar als oude geloofsbelijdenissen. Sinds we weten dat de algemene tendens richting afvalligheid is, zouden we altijd dienen te vragen naar het bewijs.

Een letterlijke, concordante, vertaling van de zinsnede is als volgt: **"die in gedaante van God zijnde niet beroving acht het zijn gelijke aan God."** Verwijst *beroving* (HARPAGMOS) naar de *daad* of het *ding*? In de grondtekst komt het woord in vier vormen voor: HARPAZO = roven, weggrissen - werkwoord; HARPAX = rover - zelfstandig naamwoord; HARPAGÉ = beroving - zelfstandig naamwoord; HARPAGMOS = beroving - een andere vorm van het zelfstandig naamwoord. Het Grieks is een veel rijkere taal dan het Nederlands. Waarom gebruikte de geïnspireerde schrijver de speciale vorm HARPAGMOS in dit gedeelte, in plaats van het gewone HARPAGÉ?

De NBG-vertaling geeft HARPAGÉ weer met **"roof en onmatigheid"** (Mattheüs 23:25); **"roof en slechtheid"** (Lucas 11:39) en **"de roof van uw bezit"** (Hebreeën 10:34). Het laatste voorbeeld wijst duidelijk op de plundering van hun goederen. In de twee andere voorbeelden wordt gezegd dat mensen vol van roof zijn. Het is duidelijk dat daar het woord niet direct verwijst naar de daad, maar naar de gevolgen ervan. Aan de andere kant, de uitgang van HARPAGMOS verbindt het met een groep woorden die het idee van een *handeling* geven. Als je roof impliceert, dan moet dat beroving zijn, het plegen of uitvoeren van de daad. Hetzelfde onderscheid wordt gezien in BAPTISMOS, dopen (Marcus 7:4; Hebreeën 6:2; 9:10) en BAPTISMA, doop (bijv. Mattheüs 21:25). De roof in dit tekstgedeelte is een daad, niet een ding.

Christus handelde *als* Gods gelijke en Hij achtte de *daad* geen beroving. Het punt van dit tekstgedeelte ligt in de uitersten - gelijkheid aan God en de dood aan het kruis. De apostel gaat tot het uiterste in zijn verhoging van Christus. Van alle verschijningsvormen plaatste de gestalte van God Hem op de plaats van gelijkheid aan God. Want schepselen die Hem zagen, zagen God, en spraken Hem aan met de titels die uitsluitend God toebehoren en Zijn Beeld en Gestalte.

Het voornaamste bezwaar tegen deze interpretatie vanuit het standpunt van de taal is het volgende disjunctieve woordje **"maar"** (Filippenzen 2:7). Dit zou fataal zijn, ware het niet dat, in het Grieks, deze disjunctief een grotere reikwijdte heeft dan ons Nederlandse *maar* dat in de NBG op verschillende manieren weergegeven is (Marcus 14:29 - *zeker*; Handelingen 9:6 - *maar*; Romeinen 6:5 - *zullen ... ook*; 1Korinthiërs 8:6 - *nochtans*; 9:2 - *zeker*; 9:12 - *doch*; 2Korinthiërs 4:16 - *maar*). Hij was in de gestalte van God en achtte gelijkheid geen beroving - *maar* Hij ontledigde Zichzelf. Om de alles overtreffende nederigheid van Zijn gezindheid te tonen, moet Hij eerst verhoogd worden. Een ondergeschikte of een zondaar hoeft nauwelijks moeite te doen om nederig te zijn. Het is het wonder van het universum dat het hoogste waarneembare Wezen Zich verlaagt heeft tot Zijn absolute dieptepunt. *Gelijkheid ontkent altijd identiteit*, en moet altijd relatief zijn, want anders wordt het identiteit. Het is de *Gestalte* die gelijk was aan God.

Te weinig aandacht is er besteed aan de ontkenning dat gelijkheid aan God zou neerkomen op het beroven van Hem. Hoe we het woord ook vertalen, allen zijn het erover eens dat het bestaat uit het wegnemen van de bezittingen van een ander door gewelddadige of onrechtvaardige methoden. Het gaat hier om twee verschillende partijen, waarvan de ene mist wat de andere heeft. Christus ontbrak het aan gelijkheid aan God, maar, in de gestalte van God zijnde, *nam* Hij die gelijkheid *aan*. Hierbij ontnam Hij God niets, vandaar dat Hij het geen beroving achtte. Omdat Hij verscheen aan hen die Hem zagen zoals God zou verschijnen als Hij zichtbaar was, kon Hij niets van God wegnemen, zonder het, tegelijkertijd, in Hem te investeren. De heerlijkheid die Jesaja zag was de glorie van *God*, maar hij zag die in de gestalte die Christus was.

In deze verklaring was ik voorzichtig met het gebruik van het woord *aannemen*, omdat zulke sleutelwoorden alleen uit de goddelijke woordenschat genomen zouden mogen worden. Onder de glorierijke toeschrijvingen aan de Zoon van God in de inleiding van de Hebreeënbriev zijn de twee verklaringen dat de Zoon de Afstraling van Gods heerlijkheid is en de Afdruk van Zijn *wezen*. De gangbare weergaven van dit woord (HUPOSTASIS): *vertrouwen*, *persoon*, *wezen*, moeten instemmen met die ene gedachte die in elke tekst past, zoals ik eerder al uitlegde.

De aannames van Godheid worden bekend gemaakt in de Zoon, Die op dezelfde wijze het personage aanneemt waarin God wordt voorgesteld.

We constateren dus dat Christus alles nam wat God toebehoorde op zo'n manier dat het niet onrechtmatig was. Omdat Hij de enige Bemiddelaar is door Wie God in contact kan komen met Zijn schepselen, moet Hij gelijkheid met de Godheid aannemen, want anders faalt Hij in het correct weergeven van God. Een afgod geeft een verkeerde voorstelling van God. Het zou bedrog zijn om hem goddelijke eigenschappen te geven. Het ware Beeld openbaart God en zou alles moeten hebben dat van Godheid waargenomen mag worden.

Het woord *gelijk* zou met gemak materiaal kunnen leveren voor eindeloze twist en onenigheid. Maar dit is helemaal niet nodig, want alle uitdrukkingen worden gebruikt in een relatieve betekenis. Als alle termen die ik gebruik in een absolute betekenis werden genomen, zonder verwijzing naar het onderwerp, het gezichtsveld of de context waarin ze worden gebruikt, dan zou dat het einde zijn van alle intelligente, onderlinge communicatie. Het onderwerp is de zichtbare, tastbare *Gestalte* van God, zoals Zijn schepselen Die kunnen waarnemen. In elk detail bleek dit Beeld gelijk te zijn aan, of hetzelfde als, God Zelf.

Van één ding kunnen we zeker zijn. Hij ontledigde Zichzelf niet alleen van de gestalte van God, maar Hij ontdeed Zich ook van gelijkheid. Als de Joden Hem beschuldigen van Zichzelf gelijk maken aan God (Johannes 5:18), verdedigt Hij de vermeende bewering niet. In plaats daarvan wijst Hij op de ongelijkheid tussen de Zoon en de Vader. Dit kan ons helpen om te zien wat de gelijkheid vormde. De Zoon kan *uit Zichzelf niets doen*. Toen Hij in de gestalte van God was kon een dergelijke ongelijkheid niet waargenomen worden. Het feit dat de Gestalte van God gelijkheid af kon leggen is voldoende om het onderscheid te laten zien tussen de onzichtbare, onveranderlijke Godheid en Zijn Beeld. Hij kon geen gelijkheid aan Zichzelf afleggen!

De KENOSIS van onze Heer bestond uit het verlaten van Zijn allerhoogste plaats, waar Hij de hoogten van Gods heerlijkheid (glorie) had geopenbaard, met uitzondering van zonde, voor de plaats van een slaaf, waar Hij de diepten van Zijn liefde onthulde door te lijden voor de zonde. Men heeft toegegeven aan veel zinloos geredeneer over de *natuur* (aard) van God. De Gestalte van God is geïdentificeerd en uitgelegd als Zijn natuur. Dit woord wordt nooit gebruikt in de Schrift in verband met dit thema. Dit inbrengen verraadt alleen maar onwetendheid en veroorzaakt verwarring.

De gestalte van een slaaf

Ik moet het feit herhalen dat de KENOSIS van Christus geen *slaaf* maakte. Hij werd een *dienstknecht* in de *gestalte* van een slaaf. Hoewel Zijn dienstverlening zeer volledig uiteengezet wordt in het Woord, is er geen enkele aanwijzing dat Hij in slavernij was bij mensen of bij God. Hoewel de term slaaf (DOULOS) vrij gebruikt wordt voor Zijn discipelen en de heiligen, past Hij hem nooit op Zichzelf toe. Zijn dienstverlening was *niet* die van een slaaf, want Hij kende Zijn Vaders wil en wist wat Hij deed. Maar zij die Zijn gestalte zagen vonden geen aanwijzing van Zijn goddelijke opdracht in Zijn fysieke toestand. Hij leek op andere mensen, verkocht en onderworpen aan krachten buiten henzelf, geheel los van hun eigen wil.

De vleeswording

Sommigen zullen misschien vragen: Hoe voltrok zich de KENOSIS? We weten dat Hij, in het proces, in de gelijkenis kwam van de mensheid. Niets van de gestalte van God wordt overgedragen.

Zijn persoonlijkheid verlaat de heerlijke gestalte en vestigt zich in een fysiek lichaam, *aangepast* aan Zijn missie. Zoals bij alle mensen, kwam Zijn lichaam van Adam door Zijn moeder, maar in tegenstelling tot hen, kwam Zijn geest niet door de eerste mens en zijn nageslacht, maar direct van God Zelf.

In plaats van zich te beperken tot de KENOSIS, hadden theologen zich veel lucratiever bezig kunnen houden met de KATARTISIS, de afstelling of aanpassing van Christus' lichaam. Wat voor lichaam Hij ook had vóór de vleeswording, het is duidelijk dat het niet geschikt was voor het grote doel waarvoor Hij kwam. Het was niet sterfelijk. Het kon niet doodgaan. Hij had een lichaam nodig, niet sterfelijk in de zin van stervende, maar sterfelijk in de zin van dood kúnnen gaan. Hij moet het grote Antitype zijn van alle offers. Vandaar dat we lezen (Hebreeën 10:5-7): "**Slachtoffer en offergave hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij een lichaam bereid; in brandoffers en zondoffers hebt Gij geen welbehagen gehad. Toen zeide Ik: zie, hier ben Ik – in de boekrol staat van Mij geschreven – om uw wil, o God, te doen.**"

De NBG-vertaling "**bereid**" faalt in het volledig overbrengen van zijn betekenis. Het lichaam dat Hij aannam had het karakter van een *instrument*, doelbewust ontworpen om te worden geofferd. Het menselijk lichaam is speciaal hiertoe aangepast, vandaar dat Hij gezien werd in de gelijkenis van de mensheid. Uitdrukkingen zoals deze en die welke Hem beschrijft als "**in Zijn uiterlijk als een mens bevonden**" (Filippenzen 2:8) bevestigen het feit dat het menselijke element in Zijn constitutie in Zijn lichaam was, Zijn vlees, datgene dat de vorm en tastbare gelijkenis heeft van de mensheid.

Dit proces bevestigt en benadrukt de feiten van mijn bevindingen. Bijna alle theorieën over de KENOSIS vereisen een concrete verbinding tussen de gestalte van God en die van een slaaf, zodat er een overdracht kan zijn van attributen, of macht, of heerlijkheid, of *natuur*, of wat dan ook - niemand lijkt zeker te weten wat. Maar hiervoor is geen enkele grond. De maagd Maria was een heel nieuw element in Zijn nieuwe gestalte. De geest van God, Zijn Vader, wordt niet geïdentificeerd met Zijn vorige gestalte. Er is een volledige breuk, behalve in individualiteit. Dit zou misschien toegelicht kunnen worden door dood en opstanding, hoewel ik absoluut niet wil impliceren dat het een van beide was. Het lichaam ontbindt in de dood. Andere elementen zullen de omhulling van het opgewekte geraamte vormen en samenstellen. Alleen de persoonlijkheid blijft onveranderd.

Er is geen dubbele *natuur*, de ene een overblijfsel van Zijn vorige gestalte en de andere verworven door afstamming van Adam. De KENOSIS ontkent dit eerder dan dat hij het ondersteunt. Het is een dwaze speculatie, gebaseerd op dwaling. De overdracht van persoonlijkheid creëert niet zo'n wangedrocht. Het is solide, gezond en Schriftuurlijk. Christus kon spreken over Zijn plaats bij de Vader, voor de wereld bestond, zonder te impliceren dat Zijn menselijke lichaam daarbij betrokken was.

Sommigen verbazen zich er misschien over dat hierover in de Schrift geen duidelijke verklaring lijkt te zijn. Laat ze liever verbaasd zijn dat er geen aandacht wordt besteed aan degene die daar gegeven wordt. Hij staat precies daar waar we hem zouden verwachten, in de aanhef van Paulus' brief aan de Romeinen (1:3,4). Op het moment waarop hij de Zoon noemt, stopt hij het betoog om een heldere, overtuigende en bevredigende uitleg te geven van de vleeswording. We lezen uit de Naardense Bijbel (oude Statenvertaling is ook correct), want de NBG vertaalt hier onjuist: "**... over Zijn Zoon, naar het vlees voortgekomen uit het zaad van David, naar de Geest der heiliging de aangestelde Zoon van God in kracht vanuit de opstanding van doden...**"

[De NBG vertaalt namelijk alsof het bewijs Gods Zoon te zijn geleverd wordt door Christus' eigen opstanding. Dit is onjuist. Het bewijs wordt geleverd door de doden die Christus Zelf opwekte!] Zijn persoonlijkheid is verdeeld in twee elementen: vlees en geest. Zijn vlees komt van David, Zijn zeer heilige geest komt van God. Zijn ziel was het resultaat van hun verbintenis.

Alleen Zijn ziel is complex. Hij heeft geen goddelijk lichaam en goddelijke geest én een menselijk lichaam en menselijke geest, samengevoegd tot één. Zijn lichaam was niet goddelijk. Hij had een geest die bovenmenselijk was. De veronderstelde moeilijkheden, verbonden met de versmelting van de twee verschillende elementen, zijn voornamelijk denkbeeldig. Zodra we zien dat de verbintenis gevonden wordt in Zijn *ziel*, die de zetel is van het bewustzijn, de emotie of de ervaring, wordt alles duidelijk. De zielen van alle mensen zijn het product van deze twee elementen: vlees en geest. Onze eigen ziel, onze eigen emotie, is het effect van lichaam en ademhaling, net zoals bij Adam, toen hij geschapen werd (Genesis 2:7). Het verschil tussen andere mensen en de Zoon van God ligt niet in het aantal of de naam van hun onderdelen, maar in de geest die Hij ontving bij Zijn verwekking. De goddelijke geest werkt net zo makkelijk met vlees als de menselijke geest die wij hebben.

De verschillen tussen Hem en ons zijn allemaal verbonden met de geest. Merk op hoe kort de apostel het over Zijn menselijke kant heeft. Hij is, naar het vlees, uit het zaad van David. Verdere uitleg is niet nodig en niet gewenst. Maar wanneer het over Zijn geest gaat, krijgen we aanduidingen van de grote, onderscheidende kenmerken die boven komen. Hij is de aangeduide Zoon van God *in kracht*, of, zoals wij gewend zijn het te zeggen: Hij is *krachtig* aangeduid (aangewezen, aangesteld) als Zoon van God. De menselijke geest is zwak en wordt vernield door zonde en dood. Ieder mens die in deze wereld geboren wordt (behalve onze Heer) heeft zo'n gebrek aan vitaliteit en is zo'n slaaf van de zonde, dat zijn leven niet meer is dan een uitgestelde dood. In tegenstelling hiermee, maakte de geest die Hem gegeven werd, Hem *krachtig* en *heilig*. De laatste eigenschap wordt benadrukt door het gebruik van het Hebreeuwse idioom - de geest van heiligheid - Zijn *heilige* geest.

De menselijke geest gaat ten onder in de dood. De geest van Christus herstelt het leven. Er kan geen groter bewijs zijn dat Hij de Zoon van God is, dat Zijn geest een krachtige en heilige geest is, dan in het tegengaan van de effecten van zwakheid en zonde, door de opwekking van doden. Een voorganger besloot ooit de begrafenistoelagen van onze Heer te bestuderen, om die van hemzelf te verbeteren. Maar hij kon geen enkele vinden! Tot aan Zijn Eigen dood zien we onze Heer niet in de aanwezigheid van de dood, behalve om hem te overwinnen. Hij deelde de intense vitaliteit uit, die Hem door God gegeven was, door de doden naar het leven terug te halen. Het kleine meisje, de zoon van de weduwe en Lazarus erkenden allen de kracht van Zijn heilige geest, die Hem onderscheidde van heel de mensheid. Zijn geest maakte Hem tot de Zoon van God. Hierop is al het andere gebaseerd. Het is van groot belang. Het is essentieel.

De vagere, maar toch aanschouwelijke taal van de Hebreeuwse ziener suggereert een illustratie van deze vitale verbintenis (Jesaja 11:1): **"En er zal een rijsje [twijgje, takje] voortkomen uit de tronk [boomstronk] van Isai en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht dragen."** Het takje is de natuurlijke groei vanuit de stam, of boomstronk, van Davids vader, net zoals het vlees van Christus van hem kwam door natuurlijke afstamming. De Loot, of Ent, is echter abnormaal. Die wordt niet van Isai genomen, maar van zijn wortel. Die groeit niet uit hem, maar wordt in hem geënt. Toch verbindt de loot zich volmaakt met zijn stam. Hij deelt het leven met de stam, maar de vorm en smaak van het fruit komt uit de loot, niet uit de stam. Zo verbinden zich vlees en geest in Christus, maar de geest domineert het vlees en bepaalt de rijke kwaliteit van Zijn woorden en daden.

De menselijkheid van Christus leren we het beste kennen door een vergelijking met Adam, uit wie alle mensen voortkomen. Dit doet Paulus in zijn eerste brief aan de Korinthiërs (15:45) **"De eerste mens, Adam, werd een levende ziel; de laatste Adam een levendmakende geest."** De taal is nadrukkelijk figuratief. Adam was niet verstoken van een lichaam en een geest, maar deze worden

gedomineerd door zijn ziel. Mensen zijn vandaag de dag ziels, worden bestuurd door hun gevoelens. In tegenstelling hiermee was de laatste Adam een Geest. We weten dat Hij ook vlees had en een ziel. Hij sprak over beide. Maar deze waren ondergeschikt aan Zijn geest. Vandaar dat Hij een Geest wordt genoemd, hoewel Hij dat met klem ontkende na Zijn opstanding, toen Hij meer op een geest leek dan voor Zijn dood. Andere mensen ontvangen pas een geest op het moment waarop zij ademen bij de geboorte. Hij werd verwekt door de heilige geest van God (Lucas 1:35).

Evenzo: **“De eerste mens is uit de aarde, aards [ziels]; de tweede Mens is de Heere uit den Hemel”** (1Korinthiërs 15:47, oude Statenvertaling). Adam was niet helemaal van aarde (zoals klei). God gaf hem de adem van de levenden. Hetzelfde bij zijn nakomelingen. Deze zijn ziels, hoewel ze de lucht van de hemel inademen. Hetzelfde bij de tweede Mens. Zijn lichaam was van aarde (klei), zoals dat van de andere mensen. Maar Zijn persoonlijkheid is niet te herleiden tot de aardbodem, zoals die van ons. Hij was in de hemelen en kwam naar beneden. Hij is een hemeling.

Dit alles, hoewel het voorkomt in een tekstgedeelte over opstanding, heeft te maken met Zijn vleeswording, Zijn menselijkheid, voordat Hij werd opgewekt. Toen was Hij de Heer uit de hemel en een levendmakende Geest. Hij was veruit superieur aan Adam. Adam bracht de dood over zichzelf en over zijn nageslacht. De laatste Adam gaf het leven terug aan de doden die Hem ontmoetten tijdens Zijn aardse bediening en zal dit aan allen verstrekken die in de eerste Adam sterven.

Samengevat: De verwekking van Christus door de heilige geest van God is de oorzaak van Zijn goddelijkheid en de sleutel tot Zijn menselijkheid. In de mens werken geest en vlees op natuurlijke wijze om leven en gewaarwording te geven, of ziel. Net zo werkte Zijn goddelijke geest op natuurlijke wijze met Zijn menselijke lichaam om Hem te maken tot wat Hij is. Vasthouden aan nietszeggende, onschriftuurlijke uitdrukkingen, zoals “een *echt* Mens” en “*waarachtig* God” is niets anders dan een masker van onwetendheid. Hij is *niet* hetzelfde als andere mensen. Hij is *niet* hetzelfde als God. Hij is hun *Bemiddelaar*. Hij heeft een goddelijke geest en een menselijk lichaam. Zijn vlees kwam via Maria en David en Abraham en Adam. Zijn geest kwam van God.

Zijn vernedering

De vernedering van Christus is de volgende stap in Zijn afdaling van goddelijke gelijkheid naar ongeëvenaarde schande. Dit moet niet verward worden met Zijn KENOSIS, Zijn ontleding. Die vond plaats vóór Zijn vernedering en leidde tot Zijn komst in de gelijkenis van een mens. Het was pas nadat Hij in Zijn uiterlijk werd bevonden als een mens, dat Hij Zichzelf vernederde. Beide worden door dezelfde gezindheid beheerst. Hij weigert Zichzelf te verhogen en zoekt het welzijn van anderen. Maar enkel het feit van menswording is niet persé vernederend. Met uitzondering van zonde, is de mensheid, gemaakt naar het beeld van God, een edel ras. Het is geen schande om mens te zijn.

De theologen van de Reformatie, net als meer moderne schrijvers, zijn zeer vasthoudend aan de *waarachtige* menselijkheid van Christus. Keer op keer worden we gewaarschuwd dat Hij een *echt* Mens was. Dat herinnert ons aan het tegenovergestelde uiterste van hen die volhouden dat Hij *waarachtig* God is. Wanneer ze dan proberen de *echte* Mens met de *waarachtige* God te combineren door middel van de twee *naturen*, belanden ze ergens ver buiten de Bijbel, want een dergelijk wangedrocht is daarbinnen nergens te vinden. Niemand weet helemaal zeker wat *waarachtig* en *echt* betekenen in dit verband. Het is nu eenmaal zo dat de meesten van ons, aangezien het het toppunt van ketterij lijkt te zijn om iets anders te geloven, de rust en lieve vrede bewaren door twijfelachtig instemmend te knikken.

Als de term "echt" impliceert dat Hij precies hetzelfde is als andere mensen, dan ontken ik dat met klem. Zijn geest kwam van God, maar verschilde radicaal van die van de anderen. Dat Hij in alle dingen *als* Zijn broeders was (Hebreeën 2:17), verwijst naar Zijn vermogen om te lijden en de daaruit voortvloeiende sympathie voor hen die verdrukt werden. Zulke uitdrukkingen moeten worden onderworpen aan hun context en de feiten. Hij wordt vaak een Mens genoemd. Het zou ondraaglijke betweterij zijn als de Schrift steeds maar verschillen aanhaalde die geen betrekking hebben op het onderwerp van discussie. Maar wanneer het eigenlijke onderwerp van Zijn relatie tot het ras ter sprake komt, zoals in dit tekstgedeelte, dan is de taal uiterst precies. Dan vernemen we dat Hij in de *gelijkenis* van de mens kwam en in Zijn *uiterlijk* werd bevonden *als* een mens (Filippenzen 2:7).

Christus is de *Bemiddelaar* die de mensheid verbindt met zijn Schepper, zodat Hij noch mens, noch God is in absolute zin, maar in relatieve zin is Hij beide. De combinatie is niet die van twee vreemde *naturen*, die nooit kunnen worden geharmoniseerd, maar die van lichaam en geest, dezelfde elementen die zich volmaakt verenigen om de zielen van alle andere mensen te vormen. Zijn menselijkheid bestaat uit een lichaam, afkomstig van Adam door de maagd Maria, Zijn menselijke moeder. Zijn goddelijkheid bestaat uit een levendmakende geest, direct van God. Deze twee versmelten moeiteloos om een unieke Mens te maken en een ongeëvenaarde God - de onovertroffen Mens en de eniggeboren God (Johannes 1:18, Naardense Bijbel).

Dat Zijn verwekking door heilige geest geen invloed had op Zijn fysieke gedaante, op een manier die openlijk afweek van andere mensen, is duidelijk. Zelfs toen de Joden wisten dat Hij claimde Gods Zoon te zijn, konden velen niets zien dat dit onderbouwde, op zijn best hielden zij Hem voor een profeet. Zijn goddelijkheid was niet overduidelijk, want Zijn gestalte was die van een slaaf. Hij was zo hetzelfde als andere mensen dat zij Hem hielden voor een gewone man. Hoe komt het dat de geest waaraan Hij Zijn leven dankte niet Zijn fysieke uiterlijk veranderde en Hem geen supermens maakte Die de wereld zou kunnen herkennen?

We moeten niet vergeten dat, bij het begin van het ras, Adam werd geformeerd uit de aardbodem voordat de adem van de levenden werd toegevoegd om zijn lichaam levend te maken. Toen de geest werd toegevoegd, had dit geen invloed op zijn afmeting of vorm. Hij maakte hem alleen maar *levend*. Dat is de functie van geest. Hij verstrekt leven. De komst van zonde introduceerde de dood. De mensheid werd een stervend ras. De geest verblijft maar een beperkt aantal jaren bij zijn leden. De zonde werd in stand gehouden door de overdracht van de dood. Zoiets zou het geval zijn geweest bij Christus, als Hij een *echt* mens geweest was en een menselijke vader had gehad. Maar in plaats daarvan gaf de geest Hem *leven, overvloedig leven*.

Hier is het fundamentele verschil tussen Christus en andere mensen. Hun vitaliteit is begrensd. Hun leven is een stervensproces. Dit is wat hen tot zondaars maakt. Zonde is geen subtiel, onbekend principe dat op mysterieuze wijze overgaat van ouder op kind. Het is het bijproduct van het proces van de dood (Romeinen 5:12; 1Korinthiërs 15:56). Dit is wat wij erven. Dit is wat ons allemaal tot zondaars maakt. Als onze Heer Zijn geest door menselijke verwekking had ontvangen, zou Zijn leven ook een stervensproces zijn geweest en zou in een natuurlijke dood hebben kunnen eindigen, en net als wij zou Hij, als gevolg daarvan, gezondigd hebben. Maar, God zij dank, gaf de geest die Hij ontving Hem leven - overvloedig leven - zodat de dood in Hem niet werkte en zonde in Hem geen bodem vond. Zonde kan alleen gedijen in mensen die stervende zijn.

Laat ons dan eerbiedig erkennen dat Christus werd gemaakt in de *gelijkenis* van de mensheid. Hij was niet alleen maar vlekkeloos en onbezoedeld in Zijn daden. Het was niet zo dat Hij erin slaagde om de universele neiging tot zondigen, die de mensheid aantast, te overwinnen.

Dit was niet te wijten aan een of andere speciale, wonderbaarlijke ingreep, die de zonde tegenwerkte, die Hij zogenaamd zou hebben geërfd van zijn moeder Maria, maar enkel en alleen aan het goddelijke vaderschap, dat Hem met een frisse en zonde afstotende vitaliteit begiftigde, die Hem voorgoed in leven zou hebben gehouden als Hij niet doelbewust Zijn leven voor ons had afgelegd, opdat Hij het weer op zou nemen in de opstanding.

Er is een goddelijk contrast tussen de woorden *gestalte* en *uiterlijk* (SCHÊMA). Het wordt gewoonlijk zo uitgelegd dat *uiterlijk* de *buitenkant* is en een *momentopname*, terwijl *gestalte* de *binnenkant* is en *wezenlijk*. We hebben de misvatting hiervan gezien. Gestalte is de buitenkant en hoeft in geen geval de binnenkant aan te duiden. Christus was niet de gestalte van Zichzelf, maar van een Ander. Een dergelijk onderscheid heeft hoe dan ook geen plaats in dit tekstgedeelte. Uiterlijk is eerder een tijdelijke en speciale gestalte.* Dit wordt duidelijk uit de enige andere keer waar het voorkomt: **"Want het uiterlijk van deze wereld is bezig te verdwijnen"** (1Korinthiërs 7:31). Het huidige uiterlijk van de wereld is abnormaal en voorbijgaand. En zo is het ook met de mensheid. Haar huidige uiterlijk is vernederend, maar zoals alle uiterlijkheden, onderhevig aan verandering.

* [In het Engels staat er voor *gestalte* het woord *form* en voor *uiterlijk* het woord *fashion*, dat wij kennen als *mode* en dat is altijd een tijdelijke, uiterlijke verschijningsvorm.]

Nu kom ik bij de kern van mijn onderwerp - de vernedering. *Omdat Hij werd bevonden in het uiterlijk van een mens*, vernederde Hij Zichzelf. Een mens zijn is op zichzelf genomen geen reden voor vernedering. De dag nadert dat het de reden zal zijn voor uitbundige vreugde. Maar bevonden worden in de verschijningsvorm waarin de mensheid zich nu bevindt, haar huidige uiterlijk - verzonken in zonde en aftakeling, vijandig naar God toe - is de gegronde reden voor de diepste vernedering en afschuw van zichzelf.

Menselijke verdorvenheid was de gangbare verschijningsvorm van het ras, toen Christus daar lid van was. Dit is geenszins zijn *natuurlijke* staat, inwendig noch uitwendig. We hebben de betekenis van het woord *natuur* zo verbasterd dat we veel zicht zijn kwijtgeraakt op het probleem van de zonde. De menselijke *natuur* (PHUSIS, ontkiemen) treft geen schuld. Die is niet ontaard door zonde. De werkelijke betekenis van het woord in de Schrift is *instinct*. De zonden die de mensheid aantasten zijn *tegen*natuurlijk (Romeinen 1:26). De volkeren doen van nature (of instinctief) de dingen die de wet voorschrijft (Romeinen 2:14). De natuur wijst ons de juiste weg (1Korinthiërs 11:14), als we er maar gehoor aan geven. De natuur, of instinct, mag misschien, zoals het geweten, worden afgestompt en onderdrukt door de zonde, maar is van zichzelf niet zondig.

Het uiterlijk van de mensheid, die leidt tot vernedering, is niet het resultaat van een zondige *natuur*. En de remedie ertegen bestaat niet uit de verstrekking van een nieuwe *natuur*. Er bestaat geen Schriftgedeelte dat bewijst dat de *natuur* van Christus anders was dan die van andere mensen. De inbreuk die deze term maakt is een belemmering voor ons om de waarheid te vatten. Het is waar dat de Joden, *in* hun natuur, of in het verloop van natuurlijke voortplanting, kinderen des toorns (verontwaardiging) werden, net zoals de volkeren (Efeziërs 2:3), maar natuur is hier alleen maar het *kanaal*, niet de oorzaak van zonde. De menselijke natuur, of instinct, en het menselijke geweten blijven bestaan ondanks de zonde en als een protest tegen de zonde. Waarom zouden we hen dan persé als zondig willen voorstellen? Dat zouden we niet moeten doen, want de zondigheid van de mens woont in zijn *hart* en in zijn *gezindheid* (Mattheüs 15:18,19; Romeinen 8:7). Zijn oorsprong ligt niet in zijn natuur. En hij is te wijten aan zijn sterfelijkheid, niet aan zijn geschapen wezen. Deze overwegingen verhelderen het feit dat, hoewel God de mens recht *gemaakt* heeft (Prediker 7:29), hij desondanks, als gevolg van zijn onvrijwillige *onderwerping aan sterfelijkheid* en nietigheid door de hand van God (Genesis 2:17; Romeinen 8:20,21), vastgeketend werd aan Zonde, in de slavernij der vergankelijkheid.

De vernedering van de goddelijke Mens zou illustratief kunnen worden uitgebeeld door het gebrek aan leven te overdrijven, wat de echte onderbouwing van zonde is. Het was alsof alleen aan Hem leven werd toebedeeld en alsof degenen rondom Hem rottende lijken waren. Een onverdraaglijke stank en gruwelijke beelden bevestigden de degradatie van de mensheid. De wereld waar Hij naartoe kwam was een immens kerkhof en een langzame begrafenisstoet waarin allen meeliepen op weg naar een akelig graf. Wij doen ons best om deze schande te verbergen. We ontkennen de dood en bedekken hem met bloemen. We weigeren om ons hoofd te buigen of ons hart te verootmoedigen, zelfs wanneer de dood eindigt in feitelijke ontbinding en bederf.

Maar de dood, het stervensproces, de enige vorm van leven die wij kennen sinds de overtreding van Adam, was net zo weerzinwekkend voor Zijn gevoelige ziel als de ontbinding van ons lichaam voor ons is. Overal rondom Hem heerste de dood en was voor Hem duidelijk waarneembaar door zijn walgelijke geur - zonde. "Ik ben gekomen opdat jullie leven zouden hebben" vertelt Hij hen, maar hun zintuigen zijn zo ver heen dat ze niet eens beseffen dat ze stervende zijn en stinken naar het walgelijke bewijs van dodelijk verval. Als we eenmaal zien dat Zijn geest, vers van God, Hem overvloedig leven gaf, zodat Hij alleen sterfelijk was in de zin dat Hij kón sterven, niet in de zin dat Hij het stervensproces onderging zoals alle andere mensen, dan hebben we de sleutel tot Zijn unieke menselijkheid en hebben we geen geloofsbelijdenissen nodig om de eenvoud van de goddelijke uitspraken aan te vullen.

Hij was niet zoals andere mensen in dit opzicht, en, als Hij de gezindheid van Zijn broeders gedeeld had, was het ongetwijfeld een voedingsbodem geweest voor grote trots en opschepperij. Laten we onszelf in Zijn omstandigheden verplaatsen. Alles wat we doen is goed. Bijna alles wat anderen doen is verkeerd. Zouden wij door een dergelijke test komen? In plaats van dat het ons nederig zou maken, zou het ons hoogmoedig maken. Al wat wij zouden willen doen is veroordelen. Juist hier schittert Zijn gezindheid. Hier is een glorie, een morele uitmuntendheid, die niet door Hem geopenbaard kon worden toen Hij in de gestalte van God was. Die heerlijke Godverschijning was geen volledige openbaring. Die moest worden aangevuld door het traject dat Hij doorliep toen Hij bevonden werd in het uiterlijk van een mens. God, in Zijn verheven excellentie, kan onze harten niet bereiken. We moeten Hem zien te midden van leed en ellende. Daar wint Hij onze genegenheid doorheen de vernedering van Zijn Gezalfde.

De dood van het kruis

De dood zelf is een vernedering, in welke gedaante dan ook. Die kan niet worden losgekoppeld van zonde in een of andere vorm. Veel groter was de schande ervan voor Hem Die niet alleen leven in Zichzelf had, maar Die de doden had teruggebracht naar het leven. Het is duidelijk dat Zijn dood volkomen vrijwillig was. Noch de Joden, noch de Romeinen konden Hem Zijn leven afnemen. Wat voor schande Zijn dood Hem ook brengt, Hij doet het Zichzelf aan. Hij had niemand nodig om Hem te vernederen. Hij vernederde Zichzelf. Zijn dood was het gevolg van gehoorzaamheid, niet aan mensen, maar aan God.

Maar de schande van Zijn dood moet niet vergeleken worden met de vernedering van het kruis. Het is de *manier* waarop Hij stierf, die Hem onderdompelde in de diepste afgrond van verachtelijke schande en uiterste wanhoop. Sommige vormen van dood hebben een stralenkrans om zich heen en wekken applaus van mensen op. Maar het kruis werd gereserveerd voor de smerigste en gemeenste criminelen. Vanuit menselijk oogpunt had de Romeinse wet geen schandelijker doodstraf dan kruisiging.

Zoals tegenwoordig de galg, was kruisiging het symbool van de meest vernederende doodstraf die bedacht kon worden om een eind te maken aan een verachtelijke levensloop. De pijn, de openbaarheid, de ontstellende schande gingen de ergste van de moderne executiemethoden ver te boven.

Hoever dit alles verwijderd is van het gedachtegoed van het Christendom blijkt uit het huidige overwicht van dit afschuwelijke symbool. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat onze Heer aan een kruis werd gehangen, van welke soort dan ook. Het was niet meer dan een staak of paal, zonder kruisstuk. Er was niets decoratiefs aan. Maar de uitbeelding van het kruis heeft de verbeelding van de massa aangegrepen. Als men ook maar enig idee had van zijn huiveringwekkende horror, dan zou het vermeden worden en verbannen als zijnde vervloekt, in plaats van zijn vorm te verlenen aan kettinghangertjes en kerkelijke kunst. Dit is allemaal een aanfluiting, een belediging voor de afschuwelijke vernedering waarvan het wordt verondersteld het teken te zijn.

De menselijke kant van de kruisiging is een tragedie die niet helemaal buiten het bereik van ons voorstellingsvermogen valt. Wij hebben een aantal normen van vergelijking, waardoor we onszelf vertrouwd kunnen maken met een aantal aspecten ervan. Als Hij een mens als alle andere mensen was, dan zouden we mogelijk de ijzingwekkende diepten ervan kunnen peilen. Maar Hij was niet zoals de anderen. Schande is relatief. Een harteloze bruto voelt niet eens de belediging die een gevoelige ziel zou martelen. Een gewoon mens zou onmogelijk méér kunnen lijden onder de beschimpingen, de spot, de schande van het kruis, dan Eén Die van de glorievolle hoogten kwam, waar de cherubs hun gezicht bedekten in Zijn aanwezigheid. Hij alleen kan het verbijsterende contrast beseffen, of de angstige horror voelen van het veracht worden door het uitschot van Adams gedegradeerde ras.

Maar de mens gerichte kant van het kruis kan niet vergeleken worden met het God gerichte aspect van de vervloekte boom. De mensen waren al een tijd vijandig naar Hem. Het kruis was slechts de slotfase van een lang verloop van gebeurtenissen waarin Hij leed onder de spot en hoon van zijn volksgenoten. Nog erger was de vloek die van boven kwam, toen de zon zich terugtrok en de duisternis het schouwspel verborg voor de ogen van de stervelingen. Doorheen al Zijn vernederingen tot dan toe werd Hij gesterkt door de hand van God. Op de kritieke momenten van Zijn bediening, toen het duidelijk werd dat Hij verworpen was, kon Hij troost vinden in de omgang met de Vader. **"Ik dank U, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt..."** (Mattheüs 11:25).

Het moet een ernstige schande voor Hem zijn geweest om te beseffen dat Zijn inspanningen er niet in slaagden om het duidelijke doel te behalen. Zelfs vandaag de dag, ondanks ons inzicht en besef dat de afvalligheid onderdeel is van Gods plan, is het voor Zijn dienaren uitermate afmattend om een dergelijke zwakke respons tot Zijn waarheid te constateren. Maar Hij kon altijd een beroep doen op God en vond altijd troost in Zijn aanwezigheid. Totdat Hij aan de boom hing, was Gods glimlach Zijn voortdurende troost. Hij verzaakte Hem nooit. Hoe meer mensen zich terugtrokken, hoe dichterbij God kwam. In de natuurlijke gang van zaken zou wij verwachten dat alle anderen zouden vluchten, maar dat God Hem zou bijstaan in de hoogste nood van het kruis.

Vanuit dit standpunt zien we van verre de grootste tragedie van de hele schepping. Hier kunnen we een glimp zien van de bodemloze afgrond van Zijn vernedering. Hier werd Hij, Die geen zonde kende, tot zonde gemaakt. Hier onderging Hij, Die als enige de wet had gehouden, de vloek van de wet: **"Vervloekt is een ieder die aan het hout hangt!"** In plaats van gemeenschap onderging Hij Gods vloek! In plaats van dat er vuur naar beneden komt over Zijn moordenaars, dringt het Zijn botten binnen.

Tot nu toe zonder zonde, wordt Hij zonde, en, zoals het zondoffer, wordt Hij buitengesloten van Gods tegenwoordigheid. In plechtige sympathie met de afschuwelijke duisternis waarin Zijn ziel werd gehuld, verbergt de zon, symbool van Gods licht en liefde, zijn stralen totdat het werk is volbracht.

Eloi! Eloi! lema sabachthani?, wat betekent: *Mijn God! Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten?*, geeft ons het kenmerk en suggereert de oorzaak van Christus' diepste vernedering. Zijn vervolging door de mensen en de verlating van Zijn discipelen is een schande, die nauwelijks noemenswaard is in vergelijking met Zijn verlating door de Godheid. God wilde Hem verbrijzelen en zorgde ervoor dat Hij verwond werd (Jesaja 53:10). Waarom? Opdat Hij alle anderen kan zegenen. Opdat Hij rechtvaardig kan zijn en de Rechtvaardiger van allen die geloven. Opdat God al Zijn schepselen met Zichzelf kan verzoenen. Het verlaten van Christus door God is de bron van alle redding, de wortel van alle verzoening. Dit is de dwaasheid die wijzer is dan mensen, de zwakheid die sterker is dan allen, de tentoonspreiding van liefde die elk hart zal overweldigen.

We moeten het levendige contrast, voorgesteld door de verheven positie van Christus als de gelijke van God en Zijn verlatenheid aan het kruis, niet over het hoofd zien. Hij begint zo dicht bij God als maar mogelijk is. Geen enkel schepsel kon de Godheid naderen, behalve door Hem. In alle opzichten was Hij God, voor zover het de schepping betreft, en Hij had de gestalte die past bij de Allerhoogste. In de donkere uren van de kruisiging bevindt Hij Zich aan het andere uiterste. Midden in de fysieke degradatie en de morele schande, hoort Hij de beschimpingen van hen die de meest intieme omgang claimden met Zijn God, en de minachting van de meest wrede en verachtelijke mensen. Hij is zo ver mogelijk verwijderd van de plaats die Hij eens bewoonde.

Het zou goed zijn als alle theologische theorieën aangaande God en Zijn Christus werden bestudeerd in de duisternis van het kruis. Absolute Godheid spreekt geen andere Godheid aan met "Mijn God." God de Vader is de Allerhoogste. Hij heeft geen God. Als Hij die had, dan zou Hij God niet zijn. Absolute Godheid kan niet verlaten worden door een Andere, is niet afhankelijk van een Andere en zou zeker niet vernederd worden als iemand Hem zou verlaten. Noch kan Hij sterven en Zijn geest toevertrouwen aan God Die hem gaf. Aan de andere kant zou een mens zoals andere mensen al deze dingen kunnen doen en het zou van weinig invloed zijn, behalve op zijn eigen ziel. Niets zou tot stand worden gebracht voor anderen. Niemand, behalve een Bemiddelaar, goddelijk van geest, menselijk van lichaam, met een ziel, de verbintenis van beide, zal ons tevreden kunnen stellen of de openbaring van God kunnen waarmaken.

Ik aarzel niet te beweren dat dood onmogelijk is voor echte Godheid. Ik kan mijn verbeelding er niet eens toe aanzetten om een voorstelling te maken van de dood van God, want met Hem zou al het leven verdwijnen uit de schepping. Het is al moeilijk genoeg om te beseffen dat de Zoon van God tot zo'n toestand kon zinken. Hij Die leven gaf aan anderen, zelfs nadat ze waren gestorven, had Zichzelf in leven kunnen houden onder alle omstandigheden. Dit is zowel redelijk als Schriftuurlijk. Maar het is niet minder rationeel en openbaarde dat Hij het recht had om te sterven, als dit Gods wil was. En dit is precies wat Hij beweerde. Hij werd *gehoorzaam* tot de dood - zelfs de dood van het kruis!

Zijn verhoging

"Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam boven alle naam geschonken, opdat in de naam van Jezus zich alle knie zou buigen van hen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden: Jezus Christus is Here, tot eer van God, de Vader!" (Filippenzen 2:9-11).

Het is van essentieel belang dat wij het nauwe verband zien tussen deze verhoging en Zijn vernedering, maar ook het contrast met de heerlijkheden (glorie) die van Hem waren voordat Hij Zichzelf ontledigde. Beide kunnen worden samengevat in één enkel woord: redding. Het is geconcentreerd in Zijn naam. Hij was Yahweh. Nu is Hij Jezus - Yahweh de *Redder*.

Vóór Zijn KENOSIS, toen Hij in de gestalte van God was, was Hij zo omdat God Hem die eer gegeven had. Hij heeft het Zichzelf niet toegeëigend. Hetzelfde is het geval met Zijn huidige en toekomstige verhoging. Het is Gods antwoord op Zijn lijden en vernedering. Aan de naam die ooit stond voor de hoogste van Gods Godverschijningen, Yahweh, is de grootste van Gods activiteiten toegevoegd: redding. Als Yahweh, had Christus de knieën van de hele schepping kunnen dwingen en het applaus kunnen opeisen van elk schepsel, want Hij had recht op universeel eerbetoon. Maar Hij koos er niet voor om Zijn rechten af te dwingen, maar deed er liever afstand van opdat Hij hun hart zou winnen door het krachtiger proces van lijden en schande.

Als alles wat Hij wint in Zijn toekomstige verhoging de gedwongen erkenning is van Zijn almacht door onwillige knieën en afwijzende tongen, dan was Zijn hele vernedering tevergeefs. Als Yahweh had Hij dit kunnen volbrengen voordat Hij afdaalde naar de vervloekte boom. Als Redder zal Hij, zonder dwang, het eerbetoon van de hele schepping ontvangen, de aanbidding van elk, intelligent, levend wezen. De glorie en de grandeur van Zijn verhoging is belichaamd in de nederige naam die de allerhoogste zal worden. Zijn redding zal Hem verzekeren van universele aanbidding. Zijn verlossing zal het onderwerp zijn van wereldwijde jubel.

Het doel van alles is de glorie van God. De KENOSIS van Christus is de eerste stap in het tot uiting brengen van het Vaderschap van de Godheid. Het is de enige manier waarop Hij de rijkdom van Zijn genegenheid, de bronnen van Zijn liefde kon tonen. God heeft Zichzelf geopenbaard als een machtige Schepper in Zijn werken. Dit geeft geen voldoening aan Zijn hart of de harten van Zijn schepselen. Hij wil hun Vader zijn. Hij moet hen tot Zich trekken met de koorden van liefde. Hij moet hun genegenheid winnen. Dit is de enorme taak die begon met Christus' KENOSIS. Dit is de glorieuze voleinding waar hij naartoe leidt. In toekomstige tijden zal God de Vader zijn van al Zijn aanbeddende schepselen. Deze prestatie zal de naam van Jezus hoger doen worden geacht dan alle andere in de aionen (eeuwen) der aionen en daarna.

*****

Vertaling: Anke Pronk-Waterlander

www.pronk-stukjes.nl